

Crna Gora
Ministarstvo kulture

IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA
MINISTARSTVA KULTURE U 2019. GODINI

Cetinje, mart 2020. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	4
2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE	4
3. IZVRŠAVANJE PROPISA.....	5
3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku	5
3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku.....	5
3.3. Podzakonska akta	5
4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE	5
4.1. Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo.....	5
4.2. Direktorat za kulturnu baštinu.....	8
Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2019. godine	8
4.3. Direktorat za projekte od kapitalnog značaja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija	12
4.4. Direktorat za medije	13
4.5. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture.....	14
4.5.1. Kabinet ministra.....	15
4.5.2. Služba za opšte poslove i finansije	15
4.6. Uprava za zaštitu kulturnih dobara	16
4.7. Državni arhiv Crne Gore.....	17
5. MEĐUNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE	18
5.1. Sporazumi i protokoli o kulturnoj saradnji.....	18
5.2. Saradnja s UNESCO	18
5.3. Učešće u IPA programima prekogranične saradnje	20
5.4. Učešće u programima Evropske unije	21
5.5. Učešće u programima Savjeta Evrope.....	22
5.6. Ostali međunarodni programi i manifestacije	22
6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE.....	23
6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva.....	23
6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine.....	29
7. OCJENA STANJA S PRIJEDLOGOM MJERA.....	38

REZIME

Ministarstvo kulture realizovalo je najveći dio obaveza iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2019. godinu, kao i značajne i kompleksne aktivnosti na implementaciji pravnog okvira i programskih zadataka, sektorskih i intersektorskih strateških dokumenata, međunarodne saradnje, prioriteta i ciljeva razvoja kulture. Pored činjenice da, iz objektivnih razloga, nije realizovana jedna obaveza u dijelu zakona iz medijske oblasti, važno je istaći da je Ministarstvo utvrdilo i tri dodatna predloga zakona, van obaveza predviđenih Programom rada Vlade.

U dijelu sprovođenja strateških politika u oblasti kulture, tokom izvještajnog perioda obezbijeđeno je ostvarivanje javnog interesa u svim oblastima kulture, te ostvaren princip ravnomjernog razvoja, sprovođenjem različitih mjera podsticaja i podrške sektora u cjelini.

Kulturno umjetničko stvaralaštvo je kroz dinamične projekte i programe, ostvarilo planirane ciljeve za izvještajni period. U skladu sa tendencijom obezbjeđivanja ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore, u dijelu kulturno umjetničkog stvaralaštva realizovani su tradicionalni modeli podrške putem **javnog konkursa**, koji su primarni i primjereni evropskim standardima, kao i posebni modeli podrške upriličeni u cilju doprinosa regionalnom razvoju kulture: **Razvoj kulture na sjeveru** i „**Kultura mladih – Nikšić**“. Važno je istaći još jedan **program Kreativna Crne Gore: Identitet imidž promocija**, uspostavljen 2017. godine, kojim je u 2019. godini obezbijeđena podrška jednom broju projekata značajnih sa aspekta promocije i prezentacije crnogorskog kulturnog i državnog identiteta, odnosno koji referišu na crnogorski kulturno-istorijski kontekst. **Manifestacije i festivali od posebnog značaja za kulturu** realizovane su uz snažnu podršku Ministarstva, pri čemu je konstatovana potreba daljeg unapređenja programskih i drugih sadržaja ovih festivala. Takođe status manifestacije od posebnog značaja za kulturu u 2019. godini dodijeljen je i Internacionalnom simpozijumu skulpture u Danilovgradu. Realizovane su i aktivnosti na dodijeli **državnih nagrada**, obezbijeđena **podrška mladom i talentovanom crnogorskom kadru** za školovanje ili stručno usavršavanje na referentnim međunarodnim visokoškolskim ustanovama, te nastavljena podrška učešća domaćih autora na referentnim internacionalnim manifestacijama i festivalima.

U oblasti zaštite i očuvanja kulturne baštine, proteklu godinu su obilježile aktivnosti na unapređenju sistema zaštite kulturne baštine, kroz donošenje izmjena i dopuna propisa koji istu uređuju, preko finansiranja **85 programa i projekata u okviru Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2019. godinu**, rada povremenih stručnih timova, uspostavljanja saradnje sa relevantnim međunarodnim organizacijama, do uspostavljanja osnove za razvoj stručnog kadra. Posebna pažnja bila je usmjerena na aktivnostima oko **prenošenja posmrtnih ostataka članova dinastije Petrović Njegoš**, obrazovanju i radu **Koordinacionog odbora, za prenos posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović, Njegoš iz Italije, Francuske i Austrije** i **Stručnog tima za davanje predloga lokacije na kojoj će se izvršiti prenos posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović Njegoš**, naročito po pitanju pribavljanja potrebnih saglasnosti i drugih neophodnih dokumenata za prenos posmrtnih ostataka potomaka dinastije. U tom smislu je značajno pomenuti i **donaciju 25 dnevnika princeze Ksenije Petrović**, koja je, shodno propisima, data na upravljanje Narodnom muzeju. Nastavljen je rad Državne komisije **za nadzor nad postupkom revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije Javne ustanove Narodni muzej Crne Gore**, kroz redovno izvještavanje i praćenje rezultata revizije ukupnog muzejskog materijala, bibliotečke i arhivske građe i svih oblika muzejske dokumentacije i evidencija u JU Narodni muzej Crne Gore. Istraživački projekti koji unaprjeđuju sistem doedukacije stručnog kadra u kulturnoj baštini, nastavljani su u saradnji sa međunarodnim organizacijama i naučnim ustanovama, kao što su Nacionalni istraživački savjet Italije, Arheološki institut Austrije, Institut za tehnologije primijenjene u kulturnoj baštini, univerzitetima iz Mičigena i Varšave, a u saradnji sa Organizacijom za obrazovanje, nauku i kulturu Ujedinjenih nacija (UNESCO),

realizuje se Projekat „Jačanje upravljanja, promocije i održivog korišćenja kulturne baštine za razvoj u Crnoj Gori“, u okviru kojeg se radi i **Strategija razvoja kulturne baštine za period 2020-2025.**

Izveštajni period je karakterisao i nastavak aktivnosti na razvoju kreativnih industrija, kao važnog generatora lokalnog ekonomskog razvoja. U cilju popularizacije ove oblasti, podržan je još veći broj tržišno orijentisanih proizvoda i preduzetnika u kulturi. Intenzivirane su aktivnosti i na realizaciji važnih kapitalnih projekata koji treba da doprinesu očuvanju i valorizaciji kulturne baštine Crne Gore, kao i stvaranju uslova za rad i razvoj umjetnika.

U oblasti medijskih politika, Direktor za medije radio je na izradi Nacrta zakona o medijima, Nacrta zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore i Nacrta zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama. Predlog zakona o medijima i Predlog zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore Vlada je utvrdila u IV kvartalu 2019.godine, dok Predlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama, koji je Programom rada Vlade bio planiran za IV kvartal, nije utvrđen do kraja 2019. godine.

U odnosu na značaj međunarodne saradnje za unapređenje i razvoj kulture, tokom 2019. ostvareni su pozitivni efekti u oblasti bilateralne i multilateralne saradnje. Značajno je povećan broj aplikacija za programe EU, SE i UNESCO. Ministarstvo kulture je u 2019. godini nastavilo sa realizacijom 3 projekta finansiranih iz predpristupnih fondova EU, čija je ukupna vrijednost 5 miliona.

1. UVOD

Izveštaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva kulture u 2019. godini sadrži pregled aktivnosti koje proizilaze iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2019. godinu, legislative koja se primjenjuje u ovoj oblasti, Programa razvoja kulture 2016–2020, odnosno Akcionog plana za implementaciju Programa u 2019. godini, Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2019. godinu, kao i drugih strateških i planskih dokumenata iz domena kulture, ali i intersektorskih strategija u čijoj realizaciji Ministarstvo kulture aktivno participira.

U skladu s Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Ministarstvo kulture vrši poslove uprave koji se odnose na: razvoj kulturnog i umjetničkog stvaralaštva; zaštitu, očuvanje, valorizaciju i prezentaciju kulturne baštine; ostvarivanje javnog interesa u kulturi; izradu i sprovođenje strategija i programa razvoja kulture; istraživanja u kulturi; medijski i radio-difuzni sistem; informativnu djelatnost u domenu štampe, radija, televizije i drugih medija; razmjenu i prenošenje medijskih programa i informacija; unapređivanje i razvoj međunarodne kulturne i medijske saradnje; stvaranje uslova za prezentovanje crnogorskog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva u inostranstvu i stvaralaštva drugih država i naroda u Crnoj Gori; staranje o realizaciji programa iz nadležnosti ovog organa koji se finansiraju iz budžeta Crne Gore; obezbjeđivanje i realizaciju stranih donacija za kulturu i medije; pristupanje i korišćenje međunarodnih fondova za razvoj kulture i medija; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je Ministarstvo osnovano i brojne druge poslove.

Ovim izvještajem o radu obuhvaćeni su poslovi koji se vrše u okviru **četiri direktorata** Ministarstva: Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo, Direktorat za kulturnu baštinu, Direktorat za medije i Direktorat za projekte od kapitalnog značaja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija; **dva organa državne uprave**: Državnog arhiva i Uprave za zaštitu kulturnih dobara i **12 nacionalnih ustanova kulture** (pet u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva i sedam u oblasti kulturne baštine).

2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE

Realizacija obaveza predviđenih Programom rada Vlade Crne Gore za 2019. godinu iz nadležnosti Ministarstva kulture je 87,5%, odnosno realizovano je sedam od planiranih osam obaveza.

U normativnom dijelu utvrđena su tri predloga zakona: Predlog zakona o medijima, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora.

Pored navedenih, na predlog Ministarstva kulture, Vlada je utvrdila i 3 izmjene i dopune zakona koji nijesu bili predviđeni Programom rada, i to: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore (dva puta).

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima nije utvrđen.

U tematskom dijelu usvojena su sva četiri planirana dokumenta: Izveštaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva kulture u 2018. godini; Akcioni plan za sprovođenje Programa „Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020“, za 2019. godinu, s Izveštajem o realizaciji Akcionog plana za 2018. godinu; Akcioni plan za sprovođenje Programa razvoja kulture 2016–2020. u 2020. godini s Izveštajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Programa razvoja kulture 2016–2020. u 2019. godini i Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2020. godinu s Izveštajem o sprovođenju Programa u 2019. godini.

3. IZVRŠAVANJE PROPISA

3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku

Ministarstvo kulture je u prvostepenom upravnom postupku, u dijelu koji se odnosi na upravne poslove, tokom 2019. godine donijelo: 131 rješenje o izvozu umjetnina, od čega je 90 o trajnom, a 41 o privremenom iznošenju umjetnina; 13 dozvola za snimanje inostranim producentima na teritoriji Crne Gore; 15 mišljenja i uvjerenja o oslobađanju od plaćanja carine i PDV-a na robu koja je predmet uvoza; 3 rješenja o prestanku statusa samostalni umjetnik; 2 rješenja o dodjeli dramskog zvanja Prvak, glumcima Crnogorskog narodnog pozorišta; 27 rješenja po zahtjevima za slobodan pristup informacijama (od čega 17 o usvajanju i 10 o odbijanju zahtjeva); 61 uvjerenje o položenim stručnim ispitima u oblasti zaštite kulturne baštine; 2 istraživačke licence; 6 konzervatorskih licenci, 13 rješenja o davanju saglasnosti za podizanje spomen-obilježja (8 saglasnosti na predlog programa i 5 na predlog odluka), 1 rješenje o odbijanju davanja saglasnosti na predloge programa o podizanju spomen-obilježja; 15 uvjerenja o dodjeljivanju stručnih zvanja u oblasti zaštite kulturne baštine.

3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku

Ministarstvo kulture je postupalo kao drugostepeni organ u odnosu na žalbe na upravna akta Uprave za zaštitu kulturnih dobara i inspektora u okviru Odsjeka za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine Uprave za inspeksijske poslove. U izvještajnom periodu, donijeti su: 1 rješenje kojim se odbija žalba, 8 rješenja o poništavanju prvostepenog rješenja i vraćanje na ponovni postupak i odlučivanje.

3.3. Podzakonska akta

U izvještajnom periodu donijeta su dva podzakonska akta: Pravilnik o službenoj legitimaciji zaposlenih u Upravi za zaštitu kulturnih dobara i Pravilnik o bližem načinu isticanja, upotrebe, kao i sastavu materijala zastave Crne Gore.

4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE

4.1. Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo

Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo je tokom 2019. godine realizovao brojne aktivnosti koje proizilaze iz utvrđenih prioriteta razvoja kulture, normativnih i programskih obaveza, intersektorske i međunarodne saradnje.

Pored kontinuiranih aktivnosti koje se odnose na podršku i podsticaj razvoja kulture, sprovedeni su i tradicionalni višegodišnji posebni programi podrške institucijama kulture i pojedincima iz sjevernog regiona i Nikšića.

Posebna pažnja bila je posvećena programu u čijem fokusu je afirmacija i valorizacija crnogorskog kulturno-istorijskog konteksta: Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020.

U oblasti međunarodne saradnje nastavljena je dobra praksa promocije i prezentacije programa EU, kao i učešća crnogorskog kreativnog sektora u međunarodnim asocijacijama, fondacijama i udruženjima.

Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2018. godine

U skladu s utvrđenim javnim interesom u kulturi, a u cilju obezbjeđivanja ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore i održivosti sektora kulture u cjelini, Ministarstvo kulture je sprovelo **tri godišnja javna konkursa**, i to za: *sufinansiranje projekata i programa*

od značaja za ostvarivanje javnog interesa u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva; realizaciju programa „Razvoj kulture na sjeveru“ i sufinansiranje programa i projekata kojima se obezbjeđuje zajedničko crnogorsko učešće na međunarodnim manifestacijama i festivalima. Po tom osnovu, Ministarstvo kulture sufinansiralo je 220 projekata i programa iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, sa ukupnim iznosom 781.210 €, i to: 22 iz oblasti likovne umjetnosti (35.960 €); 15 muzičkih i muzičko-scenskih projekata i programa (32.300 €); 42 književna projekta (49.100 €); 13 projekata književnog prevođenja (26.500 €); 9 časopisa iz oblasti kulture i umjetnosti (47.000 €); 5 pozorišnih produkcija (21.000 €); 35 manifestacija i festivala (297.300 €); 6 projekata zajedničkog crnogorskog učešća na međunarodnim manifestacijama i festivalima (25.000 €) i 73 projekta iz Programa razvoja kulture na sjeveru (247.050 €).

Realizovan je program podrške razvoju kulture u Nikšiću pod nazivom „**Kultura mladih – Nikšić**“, kroz 10 programa (likovni, književni, muzički, pozorišni, manifestacije i festivali) za koje je Ministarstvo kulture opredijelilo 105.000 €.

Program Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020. koncipiran je kao intersektorska strategija kojom se doprinosi valorizaciji državnog i kulturnog identiteta, prezentaciji multikulturnog konteksta Crne Gore, kreiranju strategije brendiranja Države, jačanju sektora kreativnih industrija itd.

Akcionim planom za 2019. godinu bila je planirana realizacija sedam projekata iz oblasti umjetničkih, kulturoloških i izdavačkih projekata, jedan javni konkurs namijenjen kreativnim industrijama i rezidencijalni boravci umjetnika na Cetinju.

U skladu s Akcionim planom i dinamikom realizacije u 2019. godini nastavljen je rad na višegodišnjim projektima (Leksikon likovnih umjetnika Crne Gore, Agro dizajn – crnogorska kultura hrane; prikupljanje autorskih tekstova za štampanje publikacije *Moja Crna Gora*), dok su u potpunosti realizovani: Treće kolo „Nove luče“ (objavljeno 10 knjiga autora koji su porijeklom iz Crne Gore, a svoju afirmaciju stekli su u drugim zemljama regiona), Oktoih Tempus (štampanje 10 grafičkih mapa s elementima i dizajnerskim rješenjima iz prve štampane knjige na Balkanu); objavljena je publikacija „Crna Gora – filmska destinacija“. Takođe, realizovani su i projekti Duhovna muzika naroda Crne Gore i monografija „Čojstvo i besa“, koji će premijerno biti izvedeni, odnosno promovisani tokom aprila/maja 2020.

Na osnovu javnog konkursa za oblast kreativnih industrija, od 130 pristiglih prijava podržano je 13 projekata, koji su sufinansirani u ukupnom iznosu od 80.000 €.

Kada su u pitanju rezidencijalni boravci umjetnika, na Cetinju je po ovom osnovu jednomjesečne rezidencije imalo šest književnika iz regiona (Ivan Šunjić, Bojan Krivokapić, Branko Čegec, Jovica Ivanovski, Elvira Veselinović), koji su planom boravka posjetili i druge gradove Crne Gore, učestvovali na različitim manifestacijama i festivalima, imali svoje književne večeri u biblioteci „Radosav Ljumović“ u Podgorici, održali predavanja studentima Fakulteta za crnogorski jezik i književnost.

Manifestacije i festivali od posebnog značaja za kulturu – Ministarstvo kulture je nastavilo sa kontinuiranom podrškom manifestacija i festivala kojima je dodijeljen status od posebnog značaja za kulturu: Filmski festival Herceg Novi – Montenegro film festival, Kotor Art i Ratkovićeve večeri poezije.

Takođe, tokom 2019. godine status manifestacije od posebnog značaja za kulturu dodijeljen je i Internacionalnom simpozijumu skulpture u Danilovgradu (shodno propozicijama dodjele statusa, Ministarstvo kulture i Opština Danilovgrad su u februaru 2019. potpisali Sporazum o statusu i organizaciji manifestacije Internacionalni simpozijum skulpture).

Što se tiče Internacionalnog TV festivala u Baru, kome je status dodijeljen 2008. godine, ali je zbog organizacionih problema i institucionalnog neutemeljenja prestao sa realizacijom 2016. godine, sa opštinom Bar je inicirana njegova revitalizacija i reorganizacije, po kojoj će on nastaviti djeluje kao još jedna od festivalskih cjelina Kulturnog centra Bar. Time su stvorene pretpostavke da i ovaj festival nastavi sa radom u statusu manifestacije od posebnog značaja već od 2020.

Državne nagrade – Tokom 2019. godine sprovedena je procedura i organizovani su poslovi koje podrazumijeva dodjela državnih nagrada – **Miroslavljevo jevanđelje i Njegoševa nagrada**.

Državna nagrada Miroslavljevo jevanđelje dodijeljena je dr Srđi Martinoviću, za monografiju „Crnogorska vojska 1854–1916“, objavljenju 2018. godine, u izdanju Ministarstva odbrane, a prigodno uručivanje nagrade upriličeno je 28. juna 2019. u Kući Rista Ratkovića u Bijelom Polju.

Njegoševu nagradu za 2019. godinu Međunarodni žiri za dodjelu te državne nagrade dodijelio je književniku Jovici Aćinu, za roman „Srodnici“, objavljen 2017. godine u izdanju Lagune iz Beograda. Nagrada je uručena na svečanosti tim povodom, 13. novembra, u Vladinom domu na Cetinju.

Trinaestojulska nagrada – Žiri za dodjelu Trinaestojulske nagrade donio je odluku o dodjeli tri godišnje nagrade za 2019. godinu, i to: književnom istoričaru Draganu B. Peroviću, profesoru doktoru Božidaru Šekularcu i književniku Pavlu Goranoviću.

U skladu sa planiranom dinamikom obezbijeđeno je regulisanje i ostvarivanje prava po osnovu statusa „**istaknuti kulturni stvaralac**“. Na kraju ovog izvještajnog perioda ukupno je 45 umjetnika s ovim statusom.

Takođe, planiranom dinamikom su realizovana i pitanja koja se odnose na ostvarivanje prava i obaveza **samostalnih umjetnika**. Pravo po ovom osnovu (na plaćanje doprinosa za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i uplatu obaveznih socijalnih doprinosa), na kraju 2019. godine imalo je 107 samostalnih umjetnika.

Tokom 2019. obezbijeđena je **podrška mladim talentima i studentima** u oblasti umjetnosti i kulture za školovanje ili stručno usavršavanje na referentnim obrazovnim institucijama u inostranstvu i u okviru međunarodnih radionica, kao i za učešće na međunarodnim takmičenjima i festivalima. U tom smislu, podržano je 9 mladih talentovanih muzičara za studije klavira, violine, gitare i džeza i master studije klavira i violine (Beč, Minhen, Strazbur, London, Amerika) i 5 za učešće na međunarodnim festivalima i takmičenjima (Srbija, Velika Britanija, Italija, Francuska); studentkinja menadžmenta u kulturi u Beogradu i student umjetnosti i dizajna u Bratislavi.

Obezbijeđena je i podrška za 5 umjetnika i stručnjaka u kulturi za **stručna usavršavanja** odnosno doedukaciju na referentnim obrazovnim institucijama u inostranstvu i u okviru međunarodnih radionica u oblasti muzičkog, likovnog, filmskog, pozorišnog i književnog stvaralaštva (BiH, Slovenija, Velika Britanija, Pakistan, Finska).

Kada je riječ o **međunarodnoj promociji i prezentaciji crnogorske kulture**, Ministarstvo je kontinuirano podržavalo učešće domaćih autora na referentnim internacionalnim manifestacijama i festivalima. Podržani su koncerti crnogorskih muzičara u Švajcarskoj, SAD, Azerbejdžanu, Italiji, Švedskoj, Hrvatskoj, Sloveniji, kao i Kini u okviru China CEEC Music Week; učešće domaćih reditelja na filmskim festivalima Jahorina, Seul, Palm Springs; pozorišno gostovanje na Svjetskom festivalu monodrame u Ulan Batoru i multimedijalnog umjetnika na manifestaciji Eurovisionnyc u Njujorku. Podržano je i predstavljanje crnogorskog kandidata za nagradu Oskar u Los Anđelesu (film „Između dana i noći“), te sufinansirana realizacija Festivala filma Jugoistočne Evrope u Parizu i Berlinu.

Takođe su podržani nastupi crnogorskih književnica i književnika koji su učestvovali na sljedećim manifestacijama održanim van Crne Gore: međunarodni festival poezije u Rumuniji (Curtea da Arges), Rigi, Tunisu.

Ministarstvo je podržalo i izlagačku djelatnost crnogorskih likovnih umjetnika u inostranstvu, i to: Sarajevo, Veliko Trnovo u Bugarskoj, Košice u Slovačkoj, NIDA Art kolonija u Litvaniji, Salon „Realites Nouvelles 2019“ u Parizu, zatim rezidencijalne boravke u CITE-u u Parizu, učešće slikara na II London Art Bijenalu i salonu Indelebile u čast Leonarda da Vičija u Italiji i Španiji, kao i prezentaciju crnogorskog likovnog stvaralaštva u muzeju Mumok u Beču.

Ministarstvo kulture je u kontinuitetu obezbijeđivalo realizaciju različitih **kulturnih događaja**, koristeći sopstvene izlagačke i druge prostorne mogućnosti na Cetinju, među kojima posebno ističemo: pet koncerata (pijanista iz Trsta; violinista iz SAD-a; klavirski trio iz Austrije; flautista iz Japana; violinistkinja iz Bugarske povodom proslave 140-godišnjice bugarske diplomatije); promocija knjige za djecu „Djevojčica Tara i čarobno drvo“ i izložba

ilustracija iz knjige čiji su autori učenici Srednje likovne škole „Petar Lubarda“ Cetinje, kao i dva događaja povodom 140 godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa između Crne Gore i Italije: izložba italijanske apstrakcije „Veronesi & more“ u saradnji sa Ambasadom Republike Italije u Crnoj Gori; predstavljanje skulpture Dimitrija Popovića pod nazivom „Omaž Leonardu, 1519–2019“, čime se Crna Gora pridružila obilježavanju pet vjekova od smrti Leonarda da Vinčija.

4.2. Direktorat za kulturnu baštinu

Direktorat za kulturnu baštinu je tokom 2019. godine, obavljao poslove koji se odnose na: zaštitu i očuvanje kulturne baštine; unaprjeđenje konzervatorske, muzejske, arhivske, kinotečke i bibliotečke djelatnosti; učešće u izradi i realizaciji međunarodnih programa istraživanja; praćenje propisa i procjenu njihovog uticaja na kulturnu baštinu; ostvarivanje saradnje sa NVO koje se bave zaštitom kulturne baštine; izradu tekstova nacrti i predloga zakona i drugih propisa iz ove oblasti i staranje o njihovom sprovođenju; vršenje nadzora nad radom Državnog arhiva, Uprave za zaštitu kulturnih dobara i javnih ustanova iz oblasti kulturne baštine čiji je osnivač država; utvrđivanje ispunjenosti uslova za osnivanje i rad javnih ustanova kulture iz oblasti kulturne baštine i realizaciju Akcionog plana Programa razvoja kulture 2016-2020, za tekuću godinu.

Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2019. godine

Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2019. godinu – Direktorat za kulturnu baštinu vršio je poslove na sprovođenju navedenog programa, koji se odnosio na finansiranje i sufinansiranje 85 programa i projekata, u saradnji sa nacionalnim i opštinskim javnim ustanovama i organima uprave iz oblasti kulturne baštine, uključujući i druge subjekte koji doprinose zaštiti, unaprjeđenju i popularizaciji kulturne baštine. Finansijska sredstva za realizaciju projekata iznosila su **1.106.398,00 €**, od čega 413.000,00 € iz namjenskih sredstava. Ministarstvo kulture je tokom 2019. godine, kroz neposrednu komunikaciju i izvještavanje realizatora projekata, u kontinuitetu vršilo monitoring implementacije Programa zaštite. Od planiranih 85 projekata, 59 je u potpunosti realizovano, 23 projekata će se realizovati nakon izvještajnog perioda, a 3 projekata nijesu realizovana. Realizovani su projekti iz oblasti: konzervatorskih i arheoloških istraživanja (11 realizovano u potpunosti, jedan nije realizovan); izrade konzervatorskih projekata i/ili sprovođenje konzervatorskih mjera (15 realizovanih u potpunosti, 18 se realizuju u 2020. godini, jedan nije realizovan); edukacije i doedukacije stručnog kadra (7 realizovanih); popularizacije i prezentacije kulturne baštine (19 realizovano u potpunosti, 3 se realizuju u 2020. godini i jedan nije realizovan); poboljšavanja uslova za zaštitu, očuvanje i prezentaciju kulturnih dobara, odgovorajućom opremom (6 realizovanih projekata, 2 se realizuju u 2020. godini), kao i aktivnost koja se odnosi na administrativno-tehnički poslovi za potrebe Savjeta za upravljanje Područjem Kotora.

Uvažavajući značaj ovog strateškog dokumenta, Direktorat je pripremio i **Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2020. godinu**, na osnovu rezultata Konkursa za dodjelu sredstava, kojim je obuhvaćeno 87 projekata od značaja za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, a na osnovu prijava pravnih lica koje su ispunile uslove propisane Konkursom, u ukupnom iznosu od **1.142.114,50 €**.

Ministarstvo kulture je u kontinuitetu vršilo monitoring implementacije **menadžment planova**: Srednjevjekovnih nadgrobni spomenika – stećaka, Istorijskog jezgra Cetinja i Menadžment plana prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora. Shodno odredbama člana 15 Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, Savjet za upravljanje Područjem Kotora do 1. marta tekuće godine, dostavlja Vladi godišnji izvještaj o sprovođenju Menadžment plana i stanju Područja Kotora.

Na prijedlog Ministarstva kulture, Vlada Crne Gore je donijela **Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Državne komisije za nadzor nad postupkom revizije**

muzejskog materijala i muzejske dokumentacije Javne ustanove Narodni muzej Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 013/19). Zadatak Državne komisije je nadzor nad vršenjem postupka revizije navedenog muzejskog fonda, o čemu je Ministarstvo kulture, na osnovu izvještaja predmetne komisije, Uprave za zaštitu kulturnih dobara i JU Narodni muzej Crne Gore, dostavilo jedan polugodišnji izvještaj Vladi Crne Gore. Shodno navedenoj odluci, Ministarstvo kulture obavlja i administrativno-tehničke poslove za potrebe Državne komisije. Zbog kompleksnosti postupka revizije ukupnog muzejskog, bibliotečkog i arhivskog fonda, kao i muzejske dokumentacije i svih oblika evidencija, poslovi nadzora Državne komisije nastavljaju se u 2020. godini, kada se očekuje i konačni izvještaj o utvrđenom stanju, broju i vrijednosti muzejskog materijala u JU Narodni muzej Crne Gore. U 2019. godini, završena je revizija muzejskog materijala u Etnografskom i Umjetničkom muzeju, o čemu je informisana Vlada Crne Gore u trećem polugodišnjem izvještaju. Takođe, Uprava za zaštitu kulturnih dobara je shodno Zaključcima Vlade broj 07-2828 od 4. jula 2019. godine, dostavila smjernice za utvrđivanje priloga u skladu sa članom 26 stav 3 Zakona o zaštiti kulturnih dobara za nedostajuća kulturna dobra Etnografskog i Umjetničkog muzeja, kao i za ona kulturna dobra za koja su evidentirane promjene u odnosu na elaborate o revalorizaciji. Na osnovu navedenog, JU Narodni muzej Crne Gore je dostavio tražene podatke za Etnografski i Umjetnički muzej i nastavio sistematizovanje podataka za ostaje revizije komisije. Dosadašnji pokazatelji broja i stanja muzejske, arhivske, bibliotečke građe, kao i muzejske dokumentacije i svih oblika evidencija u Narodnom muzeju, su proizvod prve cjelovite revizije u ovoj ustanovi, koja ukazuje na dugogodišnje probleme u obavljanju muzejske djelatnosti u ustanovi, a koje je Ministarstvo kulture isticalo u kontinuitetu. U tom smislu je obrazovanje Državne komisije pokazalo punu opravdanost, jer je dodatno unaprijeđen nadzor nad postupkom revizije, prije svega u stručnom, muzeološkom smislu, ali i po pitanju propisa i donošenja navedenog Uputstva za reviziju. Dakle, formirana je, sistematizovana i obrađena dokumentacija koja se nalazila u okviru radnih jedinica Narodnog muzeja, a ne u Dokumentacionoj službi. Takođe, postupkom revizije obuhvaćena je i arhivska i bibliotečka građa sa velikim brojem neobrađene, naročito arhivske građe. Kada je u pitanju unaprijeđenje uslova za zaštitu muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, Ministarstvo kulture je sprovelo tendersku proceduru za obezbjeđivanje sredstava za dodatno opremanje centralnog depoa Narodnog muzeja, na iznos od 350.000,00 €.

Ministarstvo kulture je u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i Ministarstvom prosvjete, realizovalo Zaključke Vlade Crne Gore koji su donijeti nakon usvajanja **Informacije o kadrovskim kapacitetima organa i ustanova koji se bave zaštitom i očuvanjem kulturne baštine** (broj 07-4447 od 27. septembra 2018. godine), a koji su se odnosili na: iniciranje organizovanja studijskog (osnovnog, master i doktorskog) programa konzervacije i restauracije u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, kao i stipendiranje budućih studenata za iste u Crnoj Gori ili u inostranstvu; izradu informatora o akademskim studijama iz oblasti kulturne baštine u inostranstvu; Standarda zanimanja, Standarda kvalifikacije, Programa obrazovanja za stručne kvalifikacije konzervator i pripremu odgovarajućih programa iz djelatnosti zaštite i očuvanja kulturne baštine. Takođe, Ministarstvo kulture je u skladu sa navedenim zaključcima, a na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore (broj 07-7546 od 12. decembra 2019. godine), potpisalo Sporazum o saradnji sa Organizacijom za obrazovanje, nauku i kulturu Ujedinjenih nacija (UNESCO) na Projektu „Jačanje upravljanja, promocije i održivog korišćenja kulturne baštine za razvoj u Crnoj Gori“, u okviru kojeg se radi Strategija razvoja kulturne baštine za period 2020-2025, kao i Nacionalna strategija zaštite i održivog korišćenja kulturne baštine i Pregled institucionalnog okvira i kapaciteta državnih organa i javnih ustanova nadležnih za zaštitu i upravljanje kulturnom baštinom.

Direktorat za kulturnu baštinu je obavilo dvije kontrole u Pomorskom muzeju, a u cilju utvrđivanja stanja, broja i mjera zaštite muzejskog materijala sa statusom pokretno kulturno dobro, nakon čega je Savjet ovog Muzeja utvrdio Izvještaj o zatečenom stanju, utvrđenim razlikama, prijedlogu za otpis i mjerama zaštite muzejskog materijala. Takođe, obavljena su dva nadzora u Narodnom muzeju o ispunjenju Zaključaka Vlade Crne Gore u

odnosu na ustupanje na upravljanje donacije Endrua Popovića iz Londona i Zbirke dnevnika princeze Ksenije.

Ministarstvo kulture je, na osnovu ovlaštenja iz člana 11 stav 3 Zakona o muzejskoj djelatnosti („Sl. list CG“, br. 49/10) i člana 28 Zakona o kulturi („Sl. list Crne Gore“, br. 49/08, 16/11 i 40/11), izvršilo utvrđivanje uslova za obavljanje djelatnosti u Javnoj ustanovi Pomorski muzej Crne Gore (3.09.) i Opštinskoj javnoj ustanovi „Muzeji“ Kotor (15.11.), a radi davanja odobrenja za obavljanje muzejske djelatnosti i utvrđivanja stanja i broja nedostajućih kulturnih dobara ili njihovih elemenata, ukoliko se radi o muzejskim zbirkama sa statusom kulturno dobro. U odnosu na utvrđeno stanje, Ministarstvo kulture je JU Pomorski muzej Crne Gore, izdalo odobrenje, dok je za OJU „Muzeji“ Kotor, isto u proceduri donošenja. Nakon što je Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 27. decembra 2018. godine, na prijedlog Ministarstva kulture, usvojila **Informaciju o prenošenju posmrtnih ostataka članova dinastije Petrović Njegoš**, na sjednici od 31. januara 2019. godine, Vlada ke donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog odbora, za prenos posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović, Njegoš iz Italije, Francuske i Austrije od 23 člana, koji čine najrelevantniji predstavnici državnih resora i stručnjaci iz različitih oblasti na čelu sa predsjednikom Crne Gore, Milom Đukanovićem, te zadužila Ministarstvo kulture da obrazuje stručni tim koji će između ostalog predložiti Koordinacionom odboru odgovarajuću lokaciju za grobna mjesta potomaka dinastije Petrović, te da o tome informiše Vladu. (Zaključcima broj 07-249 od 7.02.2019. godine).

Ministarstvo kulture je obrazovalo multidisciplinarni **Stručni tim, za davanje predloga lokacije na kojoj će se izvršiti prenos posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović Njegoš**, iz Italije, Francuske i Austrije, koji čine najrelevantniji stručnjaci iz različitih oblasti i predstavnici državnih resora, sa zadatkom da na osnovu istraživačkih nalaza i drugih relevantnih dokaza, razmotre varijantna rješenja i pripreme prijedlog lokacije na kojoj će biti pohranjeni posmrtni ostaci potomaka dinastije Petrović Njegoš. Nakon dvije održane sjednice (4.3. i 8.7.2019. godine) i detaljne analize svih parametara, vezanih za predloženih 8 lokacija, a uzimajući u obzir stručne aspekte, te mišljenje princa Nikole Petrovića, Stručni tim je bio saglasan za najoptimalniju lokaciju, *Dvorsko groblje u okviru Novog groblja na Cetinju* i predlog dostavio Koordinacionom odboru na razmatranje i usvajanje.

Na osnovu intezivne korespondencije sa Ministarstvom vanjskih poslova koje je posredovalo sa ambasadama i diplomatsko-konzularnim predstavništvima zemelja u kojima se nalaze posmrtni ostaci potomaka dinastije Petrović Njegoš, dostavljena su mišljenja i sugestije zemalja u kojima su pohranjeni posmrtni ostaci potomaka dinastije Petrović Njegoš.

Shodno tome, stvorili su se optimalni uslovi za održavanje prve sjednice Koordinacionog odbora, koja je na poziv Predsjednika Crne Gore, Mila Đukanovića, ujedno i predsjedavajućeg sjednice, održana 29. jula 2019. godine. Koordinacioni odbor je konstatovao da su Ministarstvo kulture i radna tijela dobro odradila posao i pripremila prvu sjednicu Koordinacionog odbora, te da je Odbor na temelju te informacije dao smjernice za dalje aktivnosti.

U vezi sa realizacijom Zaključaka Vlade Crne Gore broj, 07-249 od 7. februara 2019. godine, Ministarstvo kulture je dostavilo Vladi Informaciju o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa prenošenjem posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović – Njegoš. Vlada Crne Gore je na sjednici od 5. decembra 2019. godine usvojila Informaciju te donijela Zključke broj 07-700 od 12 decembra 2019. godine. **Shodno obavezama koje treba realizovati u što kraćem vremenskom periodu, naročito po pitanju pribavljanja potrebnih saglasnosti i drugih neophodnih dokumenata za prenos posmrtnih ostataka iz Austrije, MK je inteziviralo su aktivnosti sa MVP te po tom pitanju održane su dvije sjednice.**

U skladu sa odredbama zakona i podzakonskih akata iz oblasti kulturne baštine, u Ministarstvu kulture su u toku 2019. godine, djelovale sljedeće komisije: Stručna komisija za dodjelu stručnih zvanja, Komisija za polaganje stručnog ispita, Komisija za izdavanje i oduzimanje konzervatorske licence, Komisija za izdavanje i oduzimanje istraživačke licence i Komisija za spomen – obilježja, o čemu je Ministarstvo postupalo u prvostepenom postupku.

U dijelu uspostavljanja međunarodne saradnje, realizovano je sljedeće: Ministarstvo kulture i Nacionalni istraživački savjet Italije (CNR) su 31. maja 2019. godine potpisali

Memorandum o naučnoj saradnji, u cilju saradnje na zajedničkim projektima na polju konzervacije, restauracije i istraživanja. Na osnovu Memoranduma o naučnoj saradnji Ministarstvo kulture donijelo je Odluku o sufinansiranju zajedničkih projekata na polju konzervacije, restauracije i istraživanja Ministarstva kulture Crne Gore i Nacionalnog istraživačkog savjeta Italije za period 2020/2021. U 2020. godini finansiraće se 3 projekta kroz Program saradnje iz oblasti konzervacije, restauracije i istraživanja.

Nastavljena je saradnja sa Arheološkim institutom Austrije, a na osnovu Memoranduma o saradnji (potpisan u junu 2018. godine). Na osnovu memoranduma, u periodu od 16.10 do 23.10.2019. godine, Arheološki institut Austrije u saradnji sa Ministarstvom kulture, nastavio je istraživanje Austro-ugarskih fortifikacija, na lokalitetima Goražde, Kosmač i Vrmac. Bitno je napomenuti da je podršku u realizaciji ovog projekta pružila Ambasada Austrije u Crnoj Gori kao i opština Kotor. Takođe, nastavljena je saradnja sa: **Nacionalnim istraživačkim savjetom Italije**, odnosno Institutom za tehnologije primijenjene u kulturnoj baštini (ITABC) i Istorijskim institutom Univerziteta Crne Gore na polju proučavanja, zaštite, valorizacije kulturne baštine; **Univerzitetom iz Mičigena** na sprovođenju sistematskih arheoloških istraživanja; **Univerzitetom u Varšavi** na sprovođenju sistematskih arheoloških istraživanja u Risnu, sa ciljem organizovanja arheološkog parka.

Tokom 2019. obezbijedena je **podrška stručnjacima za oblast**: korišćenje COBISS - 5 bibliotekara, bazu CONOR.CG. - 15 bibliotekara, primjenu Marakeškog sporazuma - 4 bibliotekara, restauracije kinematografske građe - 2 lica, primjene propisa u oblasti brobe protiv nelegalne trgovine kulturnim dobrima - 4 i primjene propisa u reviziji muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - 40 muzejskih stručnjaka nacionalnih i opštinskih ustanova (Radionica održana 3.12.2019. godine).

Shodno odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, Direktor za kulturnu baštinu je sproveo aktivnosti na prijedlogu o upravljanju dvije donacije: Nikolaja Romanova - 25 dnevnika princeze Ksenije i Endrjua Pola Popovića iz Velike Britanije - 402 predmeta koji se odnose na kulturnu istoriju Crne Gore, a koje su date na upravljanje JU Narodni muzej Crne Gore.

Na osnovu člana 56 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave Ministarstvo kulture je donijelo Rješenje br. 01-4436 od 11.12.2019. godine o obrazovanju Radne grupe za izradu dokumentacije i informacije o pokretnim arheološkim artefaktima. Zadatak radne grupe je da izradi dokumentaciju o pokretnom arheološkom materijalu do kojeg se došlo tokom arheoloških iskopavanja sprovedenih nakon 2010. godine, kao i prijedlog o upravljanju istim u skladu sa čl. 37, 38, 39 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Takođe, Ministarstvo kulture Crne Gore, Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore i Javna ustanova Narodni muzej Crne Gore, dana 18.09.2019. godine zaključili su sporazum, (br. 01-3277) o realizaciji Projekta „Organizovanje Muzeja policije“, sa ciljem sakupljanja, čuvanja, zaštite, istraživanja, stručne i naučne obrade, dokumentovanja, sistematizacije u zbirke, prezentacije i valorizacije muzejskog materijala koji se odnosi na istorijat i savremenu ulogu Policije Crne Gore. Povjereni posao Radna grupa je dužna da završi do kraja decembra 2020. godine.

Direktor za kulturnu baštinu je učestvovao u organizaciji: okruglog stola - "Gusle u Crnoj Gori-prošlost i perspektiva" u saradnji sa Savezom guslara; međunarodne konferencije "Nematerijalna kulturna baština Boke Kotorske: stanje, izazovi, potencijali", u saradnji sa OJU "Muzeji" Kotor; predavanja Miljenka Domijana iz Republike Hrvatske - "Rat kao izazov obnove"; dvije izložbe fotografija: "Stoljeće arheoloških istraživanja u Rijeci" i "Ars lignea Adriatica, odabrani primjeri drvorezbarene umjetničke baštine sjevernog Jadrana", u saradnji sa Katedrom za umjetnost starog i srednjeg vijeka, Odsjeka za povijest umjetnosti, Filozofskog fakulteta, Sveučilišta u Rijeci i Savezom Crnogoraca Hrvatske.

U saradnji sa organima lokalne uprave Tivta i Ulcinja, Ministarstvo kulture participira u izradi elaborata o reorganizaciji ustanova kulture u navedenim opštinama, a radi potpune primjene propisa iz oblasti zaštite kulturne baštine, odnosno muzejske i bibliotečke djelatnosti.

4.3. Direktorat za projekte od kapitalnog značaja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija

U prethodnoj godini, Ministarstvo kulture je nastavilo sa implementacijom Programa „Kreativna Crna Gora- Identitet, imidž, promocija 2017-2020“ kroz podršku aktivnostima namijenjenih razvoju kulture. Dodatno, Ministarstvo kulture je 16. oktobra 2019. godine objavilo konkurs za sufinansiranje projekata i programa iz oblasti kreativnih industrija i naučnih istraživanja u skladu sa Akcionim planom Programa “Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija” u 2019. godini. Tematski okvir predviđen ovim konkursom činile su tri cjeline: raznolikost kulturnog izraza, uspostavljanje kulturnog proizvoda iz oblasti modnog dizajna i dizajna tekstila i uspostavljanje ICT proizvoda. Na osnovu odluke koja je po prijedlogu stručne komisije donešena 23. decembra 2019. godine, od pristiglih 105 aplikacija, podržano je 13 projekata i programa u iznosu od 80.000,00 eura.

Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2019. godine

U prethodnoj godini, Ministarstvo kulture je nastavilo sa implementacijom Programa „Kreativna Crna Gora- Identitet, imidž, promocija 2017-2020“ kroz podršku aktivnostima namijenjenih razvoju kulture. Dodatno, Ministarstvo kulture je 16. oktobra 2019. godine objavilo konkurs za sufinansiranje projekata i programa iz oblasti kreativnih industrija i naučnih istraživanja u skladu sa Akcionim planom Programa “Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija” u 2019. godini. Tematski okvir predviđen ovim konkursom činile su tri cjeline: raznolikost kulturnog izraza, uspostavljanje kulturnog proizvoda iz oblasti modnog dizajna i dizajna tekstila i uspostavljanje ICT proizvoda. Na osnovu odluke koja je po prijedlogu stručne komisije donešena 23. decembra 2019. godine, od pristiglih 105 aplikacija, podržano je 13 projekata i programa u iznosu od 80.000,00 eura.

U dijelu projekata od kapitalnog značaja za kulturu realizovane su aktivnosti na pripremi tehničke dokumentacije za realizaciju značajnih projekata za oblast kulture. Naime, izrađena je tehnička dokumentacija za: - izvođenje radova na uređenju enterijera Palate 85 u Starom gradu Baru, a u cilju uspostavljanja Kreativnog haba; - izvođenje radova na adaptaciji Arhiepiskopske palate u Starom gradu Baru; - izvođenje radova na rekonstrukciji zgrade Muzeja u Bijelom Polju; - izvođenje radova na unutrašnjem uređenju prizemlja objekta „Kolektor“ u Podgorici; - izvođenje radova na rekonstrukciji Zgrade zatvora u Starom gradu Kotoru;

U 2019. godini sprovedene su aktivnosti i nastavljaju se u 2020. godini na izradi tehničke dokumentacije za: - izvođenje radova na nepokretnom kulturnom dobru „Gradski bedemi – ostaci Onogošta“ u Nikšiću; - izvođenje radova na rekonstrukciji objekta u okviru kompleksa Tamnica Jusovača u Podgorici za potrebe uspostavljanja Kuće Crnogorske istorije; - izvođenje radova na rekonstrukciji objekta u okviru kompleksa Tamnica Jusovača u Podgorici za potrebe uspostavljanja Kreativnog haba; - uređenju enterijera Kule Lazara Sočice u cilju privođenja novoj namjeni;

Pored navedenog sprovedene su pripremne aktivnosti za realizaciju međunarodnih javnih konkursa za idejno arhitektonsko-urbanističko rješenje: - prenamjene tvrđave Španjola U Herceg Novom sa ciljem uspostavljanja kreativnog hub-a „17+1“; - adaptacije vojnog kompleksa „Cerovo“ u funkciji uspostavljanja Kreativnog haba Bijelo Polje;

Započeti su radovi na uređenju enterijera Palate 85 u Starom gradu Baru, a u skladu sa izrađenom tehničkom dokumentacijom.

Sprovedene su aktivnosti: - na uspostavljanju Nacionalne kulturne kartice, s kojom će turisti i građani Crne Gore ostvarivati prava posjete kulturnim institucijama Crna Gore; - Za nabavku opreme i sistema video nadzora na potrebe JU Narodni muzej Crne Gore;

U saradnji sa kancelarijom UNDP realizovano je: - uspostavljanje i razvoj multimedijalne platforme „Živimo kulturu“ sa On line Art Marketom; - opremanje bioskopa JU Centar za kulturu Mojkovac; - prva faza rekonstrukcije Ganića kule u Rožajama; - projekat Mikro 020, koji se realizuje u kontinuitetu od 2019. godine, kada je postavljena savremena umjetnička instalacija na jednoj lokaciji. Projekat se realizuje u saradnji sa Glavnim gradom, Savezom arhitekata Crne Gore i kancelarijom UNDP i nastavlja u 2020. godini.

4.4. Direktorat za medije

Shodno normativnim aktivnostima, Direktorat za medije radio je na izradi Nacrta zakona o medijima, Nacrta zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore i Nacrta zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama.

Predlog zakona o medijima i Predlog zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore Vlada je utvrdila u IV kvartalu 2019.godine, dok Predlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama, koji je Programom rada Vlade bio planiran za IV kvartal, nije utvrđen do kraja 2019. godine.

Naime, multiresorska radna grupa rad na izradi Nacrta zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama završila je juna 2019. godine. Javna rasprava o tekstu Nacrta predmetnog zakona raspisana je 25. juna u trajanju od, shodno Uredbi o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, maksimalnih 40 dana, zaključno sa 04. avgustom 2019. godine. Nakon sumiranja javne rasprave pristupilo se interresorskom usaglašavanju, te se očekuje da će, januara 2020.godine, tekst Nacrta biti upućen Evropskoj komisiji i Savjetu Evrope na ekspertizu.

Na bazi Analize medijskog sektora u Crnoj Gori koju su sproveli eksperti Savjeta Evrope i Evropske unije na predlog Evropske komisije u okviru regionalnog projekta "Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medija u Jugoistočnoj Evropi (JUFREX)", Direktorat za medije pripremio je Informaciju o planu implementacije preporuka iz Analize medijskog sektora u Crnoj Gori za usklađivanje sa standardima Savjeta Evrope i Evropske unije (JUFREX), koja sadrži širok spektar institucija – ministarstva, nacionalni javni servis, regulatori, sudovi, tužilaštva, Uprava policije - kojima su upućene preporuke iz oblasti zakonodavstva, tržišta, institucija, samoregulacije, javnog medijskog servisa i medijske pismenosti, i koje će sprovesti konkretne programske aktivnosti sa jasnim mjerama, dinamikom i indikatorima realizacije.

Informaciju o planu implementacije preporuka iz Analize medijskog sektora u Crnoj Gori za usklađivanje sa standardima Savjeta Evrope i Evropske unije Vlada je utvrdila januara 2019. godine.

Shodno Zakonu o medijima, Pravilniku o finansiranju određenih programskih sadržaja koje realizuju mediji i načinu implementacije Preporuke Komiteta ministara Savjeta Evrope REC (2007)² o raznovrsnosti medijskog sadržaja i podršci medijskom pluralizmu, realizovan je redovni godišnji Konkurs za sufinansiranje programskih sadržaja u lokalnim štampanim medijima i neprofitnim štampanim medijima. Podrška lokalnim štampanim medijima realizuje se u cilju očuvanja tradicije i kulturne baštine, razvoja nauke i obrazovanja, informisanja na nivou lokalnih zajednica, informisanja o inkluziji RE populacije u crnogorsko društvo, informisanje o negativnom fenomenu trgovine ljudima. Podrška neprofitnim štampanim medijima realizuje se u cilju razvoja nauke, obrazovanja i kulture, razvoju medijskog pluralizma i medijske pismenosti. Putem konkursa su podržani programski sadržaji u 13 lokalnih štampanih medija i 2 neprofitna štampana medija.

Direktorat za medije učestvuje u realizaciji Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020. god. i Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2019– 2023. god. (realizacija obaveza iz godišnjih akcionih planova).

U skladu sa Strategijom za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020. raspisan je redovni godišnji konkurs za izbor najboljeg istraživačkog priloga na temu „Socijalna integracija Roma u Crnoj Gori“. Rok za dostavljanje priloga u trajanju od 30 dana, produžen je dodatnih 30 dana. Obzirom da ni nakon produženog roka nije bilo prijava koje ispunjavaju uslove konkursa, nagrada za ovu godinu nije dodijeljena.

U skladu sa Strategijom za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020. Direktorat za medije finansirao je izradu audiovizuelnog materijala (spota) koji prikazuje napredak u ključnim pitanjima inkluzije. Spot je emitovala Radio i Televizija Crne Gore i lokalni javni emiteri.

U skladu sa Strategijom za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2023. Direktorat za medije je u saradnji s Kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima organizovalo obuku za novinare na temu „Uloga medija u borbi protiv trgovine ljudima“. Poziv je upućen novinarima svih medija registrovanih u Crnoj Gori. Obuci je prisustvovalo dvadeset novinara.

4.5. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture

Intersektorska saradnja – U cilju uspostavljanja intersektorske saradnje, ustanovljeni su novi modeli zajedničke realizacije programa i projekata sa drugim državnim resorima, obrazovnim, naučnim i srodnim institucijama.

Saradnja sa sektorom turizma – Uz podršku Ministarstva, Turistička organizacija Prijestonice Cetinje nastavila je s realizacijom projekta Kulturni vodič – Cetinje, koji predstavlja objedinjenu ponudu programa i projekata nacionalnih i lokalnih ustanova kulture i obrazovanja, kao i umjetničkih organizacija civilnog i privatnog sektora koje djeluju u Cetinju.

Saradnja sa sektorom obrazovanja – U saradnji s Univerzitetom Crne Gore i Muzičkom akademijom sa Cetinja realizovana su dva projekta: Međunarodno takmičenje Solfest (april 2019) i Međunarodna konferencija Muzička baština Crne Gore (avgust 2019).

Saradnja sa sektorom obrazovanja odnosi se i na koncertne aktivnosti studenata i učenika muzičkih škola u sali Ministarstva kulture na Cetinju (realizovano 9 koncerata u 2019).

Saradnja sa sektorom nauke – Nastavljena je saradnja sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti u realizaciji Leksikona likovnih umjetnika Crne Gore.

Intersektorske strategije – Ministarstvo kulture intenzivno je saradivalo sa drugim resorima u izradi i realizaciji intersektorskih strateških i planskih dokumenata: Strategija regionalnog razvoja Crne Gore 2014–2020, Strategija razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2018–2022 (Ministarstvo ekonomije); Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, Program razvoja kulturnog turizma Crne Gore 2019–2021 (Ministarstvo održivog razvoja i turizma); Strategija za ostvarivanje prava djeteta 2019–2023 (Ministarstvo rada i socijalnog staranja); Strategija za mlade 2017–2021 (Ministarstvo sporta i mladih); Strategija za prevenciju i zaštitu djece od nasilja 2017–2021, Program za razvoj i podršku talentovanim učenicima 2020–2022 (Ministarstvo prosvjete); Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017–2021, Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020, Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019–2023, Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017–2021 (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava); Strategija Evropske unije za jadransko-jonski region EUSAIR (Ministarstvo vanjskih poslova); Strategija saradnje s dijasporom – iseljenicima 2019–2023 (Uprava za dijasporu); Komunikaciona strategija Vlade Crne Gore 2018–2020 (GSV).

Saradnja s nevladinim sektorom – Komisija Ministarstva kulture za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija, u martu 2019. godine, objavila je javni konkurs „Podignimo zavjesu nezavisne kulturne scene“ za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u oblastima umjetnosti i kulture. Na javni konkurs podnijeto je 176 prijava od strane 173 nevladine organizacije, od čega je administrativno-tehničke uslove ispunila 101 prijava. Na osnovu bodova nezavisnih procjenjivača utvrđena je rang lista projekata od kojih je finansirano njih 36 s ukupno 357.728,20 €.

U postupku programiranja prioriternih oblasti i sredstava za finansiranje projekata NVO u 2020. godini, Ministarstvo kulture je sačinilo Sektorsku analizu, na osnovu strateških i planskih dokumenata i nakon sprovedenih konsultacija sa zainteresovanim nevladinim organizacijama elektronskim putem. Odlukom Vlade od 1.8.2019. kultura i umjetnost su utvrđene kao prioritete oblasti od javnog interesa u kojima će se finansirati projekti i programi

nevladinih organizacija u 2020. godini, i shodno tome, Zakonom o budžetu Crne Gore za 2020. godinu, na poziciji Ministarstva kulture opredijeljena su sredstva u iznosu od 221.772,10 €.

Komisija koja je realizovala konkurs „Raznolikost izraza nezavisne kulturne scene“ i raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama u 2018. godini, tokom 2019. sprovedla je monitoring finansiranih projekata. Obavljeno je devet terenskih posjeta korisnicima sredstava i prisustvovano je jednom događaju – konferenciji, koju je realizovala jedna organizacija u okviru finansiranog projekta.

U kontekstu zaštite i promocije raznolikosti kulturnih izraza, kao jednog od strateških ciljeva, te obezbjeđivanja podrške nosiocima tradicije nematerijalnih kulturnih dobara, u saradnji s NVO Savez guslara Crne Gore, u Ministarstvu kulture na Cetinju, u aprilu 2019, organizovan je okrugli sto „Gusle u Crnoj Gori – prošlost i perspektiva“.

Nastavljena je saradnja s NVO Green heart, uspostavljena u novembru 2018, na sakupljanju i reciklaži papira, kojom Ministarstvo kulture pruža doprinos u očuvanju i zaštiti životne sredine.

4.5.1. Kabinet ministra

Aktivnosti Kabineta ministra tokom 2019. godine bile su usmjerene na organizaciju bilateralnih i multilateralnih susreta u zemlji i inostranstvu, organizaciju konferencija, okruglih stolova, učešće ministra na međunarodnim konferencijama, simpozijumima i programima, otvaranju izložbi, festivala u zemlji i inostranstvu, kao i na organizaciju drugih protokolarnih aktivnosti.

U cilju ostvarivanja javnog interesa u svim oblastima kulture i unaprjeđenja institucionalne saradnje i ravnomjernog razvoja kulture u Crnoj Gori, realizovane su posjete lokalnim samoupravama, nacionalnim i opštinskim ustanovama kulture, kao i susreti sa organizatorima manifestacija, festivala i organizacijama koje djeluju u raznim oblastima kulture i medija.

Kabinet ministra je takođe, u kontinuitetu komunicirao sa medijima, objavljivao saopštenja i informacije o aktivnostima ministra i Ministarstva, organizovao pres konferencije, odgovarao na pitanja novinara i pružao podršku prilikom priprema intervjua i TV gostovanja.

Kontinuirana aktivnost Kabineta ministra je i koordiniranje radom Ministarstva, redovnim obavezama i zaduženjima, kao i komunikacija sa Vladom, Predsjedništvom i strankama.

4.5.2. Služba za opšte poslove i finansije

Služba za opšte poslove i finansije je blagovremeno i ažurno realizovala sve aktivnosti koje se odnose na: državnu pomoć (prijava državne pomoći za 2019. godinu i Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2018. godinu), javne nabavke (Izvještaj o javnim nabavkama za 2018 godinu, Izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila u postupcima javnih nabavki za 2018. godinu, Plan javnih nabavki sa izmjenama za 2019. godinu).

Na osnovu Plana javnih nabavki za 2019. godinu i Plana nabavki male vrijednosti za 2019. godinu, sprovedena su 3 otvorena postupka javnih nabavki, 17 postupaka nabavki male vrijednosti, kao i 280 nabavki sprovedenih direktnim prihvatanjem fakture. Upravi za imovinu je predata 7 postupaka na dalje postupanje i sprovođenje u skladu sa Uredbom o objedinjavanju javnih nabavki, roba i usluga (“Sl. list Crne Gore” br.74/17 i 75/18). Ministarstvo kulture je donijelo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika za postupanje Ministarstva kulture prilikom sprovođenja postupka javne nabavke male vrijednosti broj 01-3452 od 04.10.2019. godine, na osnovu kojeg je izrađen Plan nabavki male vrijednosti za 2019. godinu broj 01-3452 od 04.10.20219. godine. Izvršen je godišnji popis osnovnih sredstava i obračun amortizacije.

Shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave uprave (“Službeni list CG”, br. 87/18 i 02/19 i 38/19), čl. 61 je propisano da „Ministarstva i organi uprave, kojima je ovom uredbom izmijenjen djelokrug rada, usklade akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove Uredbe“. U skladu sa navedenim,

Ministarstvo kulture je donijelo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva kulture br. 01-1400 dana 10.04.2019. godine. Kadrovskim planom za 2019. godinu planirano je popunjavanje 5 službenih/namještenih mjesta. Preko Uprave za kadrove, objavljeno je svih pet oglasa za popunjavanje radnih mjesta u Ministarstvu kulture. Od čega su tri realizovana, a dva su u proceduri, za koje se predviđa da će do kraja drugog kvartala 2020. godine biti realizovani. Na predlog ministra, Vlada Crne Gore je postavila generalnog direktora Direktorata za medije.

Od strane Uprave za inspekcijske poslove – Odsjek za inspekciju za arhivsku građu, izvršen je inspekcijski nadzor, kojim je sugerisano da Ministarstvo kulture koje je stvaralac i držalac javne arhivske i registratorske građe popiše i izluči bezvrijedni registratorski materijal. Inspekcijski nadzor se obustavlja. S tim u vezi utvrđena je Lista kategorija sa rokovima čuvanja arhivske i registraurske građe Ministarstva kulture i formirana je Komisija za za odabir arhivske građe i popis bezvrijednog registratorskog materijala. Realizacija predmetnog pitanja je u proceduri. Od strane Odjelejnja Upravne inspekcije, izvršen je inspekcijski pregled u odnosu na pravilnost i blagovremenost dostavljanja podataka u Centralnu kadrovsku evidenciju i vođenje zbirke dokumenata u vezi sa kadrovskom evidencijom, gdje nije bilo utvrđenih nepravilnosti pa se samim tim postupak obustavio.

Preko Ministarstva kulture je realizovan Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem za 2020. godinu za institucije iz oblasti kulture. U cilju profesionalnog usavršavanja službenici Ministarstva kulture su preko Uprave za kadrove pohađali 14 obuka/tema.

4.6. Uprava za zaštitu kulturnih dobara

Uprava za zaštitu kulturnih dobara (u daljem tekstu: Uprava), sa sjedištem na Cetinju i područnom jedinicom u Kotoru - kao organ uprave u sastavu Ministarstva kulture, u cilju zaštite i očuvanja kulturne baštine Crne Gore, tokom 2019. godine, realizovala je aktivnosti, koje se odnose na upravne i sa njima povezane stručne poslove.

Integralna zaštita – studije zaštite kulturnih dobara, mišljenja na planska dokumenta i davanje smjernica - Uprava je u izvještajnom periodu izradila 22 studije zaštite kulturnih dobara i 28 mišljenja na prostorno plansku dokumentaciju. Takođe, izdato je 179 akata (dopisa, mišljenja, stručnih stavova, smjernica), po zahtjevima pravnih/fizičkih lica i upućeno 48 zahtjeva Upravi za inspekcijske poslove;

Odobrenja za istraživanja - Uprava je u izvještajnom periodu izdala 18 rješenja – odobrenja za sprovođenje istraživanja i 5 rješenja o obustavi radovi u cilju vršenja arheoloških istraživanja;

Konzervatorski uslovi - Uprava je u izvještajnom periodu izdala je 400 konzervatorskih uslova za izradu konzervatorskih projekata za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima, kao i 34 saglasnosti na projektnu dokumentaciju na osnovu izdatih konzervatorskih uslova;

Uspostavljanje zaštite kulturnih dobara - Uprava je u izvještajnom periodu prihvatila 15 inicijativa, sačinila 6 elaborata o valorizaciji kulturnih vrijednosti i donijela 2 rješenja o utvrđivanju statusa kulturno dobro i 2 rješenja o prethodnoj zaštiti;

Ostale aktivnosti – Uprava je: donijela 28 rješenja po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, 15 rješenja o odbijanju zahtjeva, izdala 109 mišljenja na izvoz umjetnina van granica Crne Gore, 13 mišljenja na ponudu prava preče kupovine, 18 mišljenja/saglasnosti na program privremenih objekata, 9 mišljenja za potrebe istraživanja i eksploatacije sirovina, kao i 25 zahtjeva Upravi za inspekcijske poslove. Predstavnici Uprave uzeli su učešće u radnim timovima za izradu Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti kulturnih dobara, te Zakona o zaštiti prirodnog i kulturnog – istorijskog područja Kotora. Uprava je u kontinuitetu pratila tačke Vladinih komisija KPS i KEPIF i Dnevni red/tačke Vlade, a u izvještajnom periodu, direktor Uprave je organizovao/participirao brojnim sastancima iz domena djelatnosti/ nadležnosti Uprave, u matičnoj instituciji/ PJ Uprave, Ministarstvu kulture, kao i drugim resorima/ministarstvima, opštinama i institucijama, a ostvarena je saradnja sa pisanim i štampanim medijima, kojima je blagovremeno

odgovarano na postavljena novinarska pitanja i intervju. Takođe, službenici Uprave pohađali su obuke/seminare koje je organizovala Uprava za kadrove i drugi. Osim navedenog Uprava je preduzimala aktivnosti, iz domena svoje nadležnosti, na realizaciji Akcionog plana usvojenog od strane Vlade Crne Gore, te Odluka Komiteta za svjetsku baštinu iz 2014, 2016 i 2018. godine, sve u cilju zaštite izuzetnih univerzalnih vrijednosti Prirodno i kulturno historijskog područja Kotora;

Kadrovski i prostorni kapaciteti - Uprava koristi objekte na Cetinju i Kotoru. Poslove obavlja kroz dva sektora i tri područne jedinice u Kotoru (za teritorije opština Kotor, Tivat, Herceg Novi i Budva) i Podgorici i Mojkovcu (za teritorije opština Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Podgorica, Rožaje, Šavnik, Ulcinj i Žabljak), sa 33 zaposlenih. Imajući u vidu složenost poslova koje obavlja ovaj organ, evidentan je nedovoljan broj kadrovskih kapaciteta, sa iskustvom u ovoj oblasti. Iz tog razloga Ministarstvo kulture će u buduću, raditi na jačanju kadrovskih kapaciteta, u ovom organu, kako bi se odgovorilo složenim poslovima koje obavlja ovaj organ.

4.7. Državni arhiv Crne Gore

Aktivnosti Državnog arhiva Crne Gore (u daljem tekstu: DACG), koji je samostalni organ državne uprave osnovan za vršenje arhivske djelatnosti na području Crne Gore, u 2019. godini, bile su usmjerene u pravcu: poboljšanja uslova i kvaliteta rada, realizacije redovnih zadataka i obaveza iz arhivske i izdavačke djelatnosti, saradnje sa državnim organima i drugim subjektima, saradnje sa Međunarodnim arhivskim savjetom i državnim arhivima i dr.

Izdavačka djelatnost - DACG je, pored publikacije Arhivskih zapisa 2018 knjiga I i II, objavio i publikaciju Monografija Državnog arhiva Crne Gore (65 godina rada) autora Srđana Pejovića.

Prezentacija arhivske građe – DACG je kroz 4 izložbe prezentovao istraživačke projekte u 2019. godini, i to: " Zvanične čestitke Nikoli I povodom jubilarne svečanosti 1910 godine", „Žene i Veliki rat“ izložena je u palati UNESCO-a u Parizu, "Izrazi divljenja kroz pisma i čestitke kralju Nikoli 1910. godine", "Carinarnice II reda Bar- dokumentacija za dvovlasne prolaznice 1928". U sklopu manifestacije „**Nedelja arhiva**“ obilježen je i Međunarodni dan arhiva, u okviru koje je organizovano preko 50 aktivnosti (izložbe dokumenata; razna predavanja; posjete Arhivima od strane polaznika predškolskog uzrasta, učenika i studenata; posjete školama; održavanje časova istorije; distribuiranje propagandnih materijala; postavljanje informativnih plakata; gostovanje na radiju).

Međunarodna saradnja – Kao plod višemjesečne saradnje sa Forumom slovenskih kultura, organizovana je zajednička izložba pod nazivom "Žene u Velikom ratu", koja je u aprilu mjesecu otvorena u predstavništvu UNESCO-a u Parizu, povodom obilježavanja stogodišnjice Prvog svjetskog rata. Predstavnici Državnog arhiva su u junu mjesecu učestvovali na naučnom skupu u Laktašima, organizovanom od strane Arhivskog udruženja Bosne i Hercegovine, gdje su svoje radove prezentovali na temama skupa: „Arhivi i obrazovanje“, „Arhivska građa BiH van BiH“, „Arhivi u eri dezinformacija“. Radovi će u toku 2020. godine biti objavljeni u prvom stručnom arhivističkom časopisu na prostorima Bosne i Hercegovine, pod nazivom „Glasnik“. Takođe, predstavnici Državnog arhiva učestvovali su na konferenciji „5. dani ICARUS-a u Hrvatskoj i 23. ICARUS godišnja konferencija“, čiji su tematski prioriteti bili diskusija o tome kako karakteristike digitalnog doba utiču na sve veće umrežavanje i interakciju među arhivima, te promjene u metodi rada i rukovanju sa historijskom dokumentacijom. Takođe, u saradnji sa ICARUS-om, pokrenuta je i inicijativa izrade statističkog izvještaja koji obuhvata sve informacije o arhivima, članovima Konzorcijuma.

Kadrovski kapaciteti – DACG je u početku 2019. godine imao imao 153 zaposlena lica. Po sili zakona radni odnos je raskinut sa 3 službenika a usled smrti DACG je napustilo 2 službenika što je 26 manje u odnosu na broj predviđen Pravilnikom o unutrašnjoj

organizaciji i sistematizaciji. Zbog specifičnosti djelatnosti, DACG u kontinuitetu organizuje stručno osposobljavanje zaposlenih, te su u 2019. godini tri službenika pohađala školu u Trstu u organizaciji Međunarodnog instituta za arhivske nauke Trst i Maribor, a pod pokroviteljstvom Centralnoevropske inicijative (CEI). Tema rada je bila "Pitanja arhivske nauke i uticaj društvenih promjena na arhivsku teoriju i praksu".

Prostorni kapaciteti - DACG vrši djelatnost na teritoriji države, te ima organizacione jedinice u gotovo svim opštinama, sa površinom poslovnog prostora cca 6.052m². Od toga je 3.698m² prostor za smještaj arhivske građe, 1.415m² kancelarijski prostor, a preostalih 939m² se odnosi na konzervatorsku radionicu, čitaonice, izložbeni prostor i ostalo. U vlasništvu DACG, tj. države je 4.140m² ili 68% od ukupnog prostora koji koristi navedeni organdržavne uprave. U cilju sanacije eksterijera objekta državnog arhiva – Na zgradi Arhivskog odsjeka Kotor a na osnovu konzervatorskog projekta izvršeni su radovi na zamjenu dotrajalih škuri, shodno raspoloživim sredstvima za 2019.

U 2019. godini, za potrebe Odjeljenja za tehničku zaštitu arhivske građe nabavljena su hemijska sredstva neophodna za sprovođenje mjera na oštećenim dokumentima kao i materijal za konzervatorske radove – japanski papir. Izvršena je nabavka arhivskih polica u zgradi DACG Cetinje. Nabavljeno je više računara. Izvršena je nabavka određene količine kancelarijskog namještaja. Po ustaljenoj praksi i ove godine je izvršena nabavka veće količine arhivskih kutija.

Po uredbi o objedinjenim javnim nabavkama u toku 2019 od strane Uprave za imovinu nijesu realizovane javne nabavke usluga fiksne i mobilne telefonije i usluga osiguranja pokretne i nepokretne imovine DACG. Nakon dvije godine realizovana je nabavka kancelarijskog materijala.

5. MEĐUNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE

U 2019. godini organizovani su brojni bilateralni i multilateralni susreti na ministarskom nivou u zemlji i inostranstvu, a predstavnici Ministarstva kulture su učestvovali na međunarodnim konferencijama i programima, otvaranjima izložbi, festivala i simpozijuma u Crnoj Gori i van nje.

5.1. Sporazumi i protokoli o kulturnoj saradnji

Tokom 2019. godine, potpisano je sedam dokumenata iz oblasti međunarodne saradnje:

- Sporazum o saradnji u oblasti kulture između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Grčke
- Program o kulturnoj saradnji između Ministarstva kulture Crne Gore i Ministarstva ljudskih resursa Mađarske, za period 2019 - 2021
- Program o kulturnoj saradnji između Ministarstva kulture Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Sjeverne Makedonije, za period od 2019. do 2022. godine
- Memoranduma o saradnji u oblasti kulture i muzike između Ministarstva kulture Crne Gore i Fondacije Festival Pucciniano
- Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva kulture Crne Gore i Nacionalnog istraživačkog savjeta Italije
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o saradnji u oblasti kulture
- Memorandum o razumijevanju i saradnji u oblasti kulture između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata

5.2. Saradnja s UNESCO

Lista svjetske baštine - Crna Gora ima četiri upisa na Listi svjetske baštine UNESCO, od čega dva samostalna: Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora (od 1979. godine) i

Nacionalni park Durmitor (od 1980. godine). Dodatna dva upisa su novijeg datuma i riječ je o multinacionalnim nominacijama: Stećci - srednjovjekovna groblja (zajednički upis Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije) od 2016. godine, kao i Venecijanska utvrđenja od XVI do XVII vijeka (zajednički upis Crne Gore, Hrvatske i Italije) od 2017. godine.

Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora je ključni prioritet djelovanja Crnogorske nacionalne komisije za UNESCO, koja je 2017. godine Vladi predložila usvajanje Akcionog plana za postizanje Odluke Komiteta za svjetsku baštinu, usvojene u Istanbulu 2016. godine. Usvajanje Akcionog plana predvidjelo je niz značajnih mjera usmjerenih na poboljšanje institucionalno-pravne osnove zaštite *izuzetnih univerzalnih vrijednosti*, ali i niz konkretnih aktivnosti u tom pravcu. Odluka Komiteta za svjetsku baštinu koja je usvojena 2019. godine najafirmativnija je Odluka Komiteta koja se odnosi na ovo Područje posljednjih godina. Tokom 2019. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Tokom prethodne godine, u saradnji sa relevantnim institucijama predata su ljeđeća starteški značajna dokumenta UNESCO na mišljenje i sugestije: Nacrt Prostorno-urbanističkog plana Opštine Kotor, HIA za rekonstrukciju Hotela Teuta u Risnu, Biznis plan Luke Kotor, HIA za stambeni kompleks u Morinju, informacija o izgradnji žičare Kotor Njeguši, kao i informacija o potrebi izgradnje puta na Luštici;

- Formirana je **Radna grupa za reviziju Menadžment plana Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora**, koja je radila od marta do oktobra, kada je nastupio određeni zastoj zbog promjene vlasti u Opštini Kotor, te zbog najava da će sastava Radne grupe biti izmijenjen;

- Povodom obilježavanja 40 godina Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora krajem septembra je organizovan sastanak ICOMOS mreže Jugoistočne Evrope, kome su pored nacionalnih udruženja ICOMOS iz regiona, prisustvovali i predsjednik i potpredsjednik međunarodnog ICOMOS, kao i predstavnici ICOMOS Crna Gora, koji je u fazi nastanka;

- Nastavljena je komunikacija i **saradnja sa Radnim timom Arhitektonskog fakulteta** Univerziteta Crne Gore, koji je zadužen za izradu i reviziju sveobuhvatne HIA za cjelokupno Područje, kako bi dokument bio prilagođen UNESCO Izveštaju o dokumentu koji im je prethodno dostavljen. Materijal je predat krajem godine i trenutno se sgaledava od strane relevantnih institucija, da bi kasnije bio proslijeđen UNESCO;

- Nacionalna komisija je pripremila i uputila Izveštaj o stanju očuvanosti, koji će biti razmatran tokom zasjedanja Komiteta ove godine.

Nacionalni park Durmitor - Nacionalna komisija je, krajem oktobra/početkom novembra 2019. godine, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, bila domaćin Savjetodavnoj misiji UNESCO i IUCN, koja je pozvana na temu analiza skijališnih potencijala u zoni Nacionalnog parka Durmitor. Tom prilikom organizovani su brojni sastanci sa svim relevantnim institucijama i civilnim sektorom, kao i obilazak terena. Prošlogodišnja Odluka Komiteta obavezala je državu na primjenu određenih preporuka, kao i Izveštaj misije. Nacionalna komisija je, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, pripremila i uputila Izveštaj o stanju očuvanosti, koji će biti razmatran tokom zasjedanja Komiteta ove godine.

Stećci - srednjovjekovna groblja - Tokom prošle godine nastavljene su aktivnosti iz djelokruga Upravljačkog tijela na nacionalnom nivou, sačinjenog od svih zainteresovanih strana. U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Nacionalna komisija je omogućila postavljanje saobraćajne signalizacije za tri nekropole stećaka koje imaju UNESCO status. Pored toga, održan je sastanak Međudržavnog tijela za upravljanje stećcima, tokom predsjedavanja Republike Hrvatske.

Venecijanska utvrđenja od XVI do XVII vijeka - Nacionalna komisija je, tokom izvještajnog perioda, pratila sprovođenje Menadžment plana za tri države i učestvovala u saradnji u zajedničkim aktivnostima. Nacionalna komisija je pripremila i uputila Izveštaj o stanju očuvanosti, koji će biti razmatran tokom zasjedanja Komiteta ove godine.

Povodom inicijative za ektstenziju nominacije na tvrđavu Forte Mare u Hecreg Novom, Nacionalna komisija nastavila je sa komunikacijom i monitoringom aktivnosti, pa je tokom prošle godine, u saradnji sa UNDP, raspisan tender za sprovođenje konzervatorskih mjera, u skladu sa prethodnim preporukama UNESCO, a početkom ove godine izabran izvođač

radova. Tokom godine očekuje se početak izrade nominacionog dosijea za ekstenziju nominacije.

II Tentativna lista – Bukove šume - Na inicijativu Nacionalne komisije, Crna Gora se priključila multinacionalnoj nominaciji bukovih šuma, sa lokalitetom Biogradska gora. Tokom prethodne dvije godine, rađen je zajednički Nominacioni dosije, u čemu su učestvovali predstavnici JP Nacionalni parkovi Crne Gore i Ministarstva održivog razvoja i turizma, a proces su vodili stručnjaci iz Švajcarske. Dosije je predat krajem januara 2020. godine i biće razmatran sredinom 2021. godine.

Nematerijalna baština – Krajem 2019. godine održan je Komitet za nematerijalnu baštinu na kojem je usvojena Odluka o dopuni prve crnogorske nominacije, a crnogorska delegacija najavila je da će dopune biti dostavljene do kraja marta 2020. godine, kako bi tokom naredne godine bile razmatrane. Naime, u martu 2018. predat je prvi nominacioni dosije za upis nematerijalnog dobra Crne Gore - Bokeljske mornarice, za upis na Reprezentativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva. Nacionalna komisija je koordinirala i sprovodila izradu dosijea, koja je podrazumijevala intenzivnu saradnju sa samom organizacijom Bokeljske mornarice, prikupljanje saglasnosti lokalne zajednice, pripremu video materijala i fotografija. Iako je UNESCO je obavijestio državu da je dosije u potpunosti zadovoljio tehničke parametre i da je stavljen u proceduru, Odluka je istakla da postoje određene nejasnoće koje je potrebno otkloniti kako bi dosije u potpunosti zadovoljio sve parametre.

Saradnja i učešće na sastancima - Generalna sekretarka Nacionalne komisije učestvovala je na Komitetu za svjetsku baštinu u Bakku, Azerbejdžan, kao i na Komitetu za nematerijalnu baštinu u Bogoti, Kolumbija. Pored toga, Nacionalna komisija participirala je na ostalim sastancima ekspertskeg nivoa koji se odnose na teme iz djelokruga UNESCO.

Nastavljena je uspješna saradnja sa Ministarstvom prosvjete na projektu ASP.Net mreže škola za održivi razvoj.

5.3. Učešće u IPA programima prekogranične saradnje

U okviru Interreg IPA prekograničnog programa saradnje Italija – Albanija – Crna Gora, Ministarstvo kulture učestvuje u sljedećim projektima:

MONET- “Culture in Motion in Adriatic Networks of Museums” čiji je osnovni cilj stvaranje mreže muzeja i kulturnih lokacija i promocija prirodne i kulturne baštine kroz valorizaciju muzeja u smislu menadžmenta, infrastrukture i usluge. Ministarstvo kulture Crne Gore je na ovom projektu vodeći partner, dok su ostali partneri iz Italije Pino Pascali Muzej, ARATRO Univerzitet Molize i Regija Pulja, a iz Albanije Nacionalna galerija umjetnosti iz Tirane i Muzej fotografije Marubi. Pridruženi partneri su Ministarstvo kulture Albanije i Opština Leće. Ukupan iznos dobijene podrške iz IPA fondova za ovaj projekat je: 980,100.00 eura, od čega je predviđeni budžet MKU 202,663 eura, a 15% nacionalnog sufinansiranja iznosi 30,399.45 eura.

U okviru realizacije IPA projekta MONET u toku 2019. organizovane su dvonedjeljne laboratorije namijenjene mladim umjetnicima koji su učestvovali u razmjenama u sljedećim institucijama: Narodni muzej Crne Gore (Cetinje, Crna Gora); Centar savremene umjetnosti (Podgorica, Crna Gora); Fondacija Pino Pascali (Polignano a Mare, Pulja, Italija); Arheološki muzej Ribezzo (Brindisi, Pulja, Italija); ARATRO (Kampobaso, Molize, Italija); Nacionalna galerija umjetnosti Tirana (Tirana, Albanija); Nacionalni muzej fotografije "Marubi" (Skadar, Albanija). Dodatno, Ministarstvo kulture je u saradnji sa partnerima i konsultantskom firmom pripremio nacrt Web platforme na kojoj će se nalaziti informacije o uključenim muzejima i zajedničkoj ulaznici Museum Pass. Osim toga, u ARATRO Univerzitetu u Kampobasu su organizovane radionice namijenjene jačanju kapaciteta zaposlenih u muzejima, a iz Crne Gore su učestvovali predstavnici Pomorskog muzeja, Narodnog muzeja i Centra savremene umjetnosti.

Tokom 2019. godine organizovani su sastanci u Tirani i Bariju.

HAMLET- "Highlighting Artisanal Manufacturing, cuLture and Eco Tourism":

Projekat je baziran na promociji manje poznatih turističkih destinacija koje baštine ruralnu arhitekturu i kulturnu posebnost. Izabrani lokaliteti u Crnoj Gori koji će biti obuhvaćeni projektom je oblast Skadarskog jezera i Bihorska oblast. Glavne aktivnosti projekta biće vezane za promociju tradicionalnih zanata ovih oblasti i njihova integracija sa nepokretnim kulturnim dobrima, sa posebnim ciljem turističke valorizacije ovih lokaliteta. Ministarstvo kulture na ovom projektu učestvuje kao projektni partner, a Zajednica opština kao pridruženi partner. Glavni partner je Ministarstvo kulture Albanije, a ostali partneri su Istraživački institut URI iz Albanije, i iz Italije: CNA Bari (Zanatska komora) i Puglia Promozione (Regionalna agencija za turizam), a Regija Pulja pridruženi partner. Ukupan iznos dobijene podrške iz IPA fondova za ovaj projekat je: 975,800.00 eura, od čega je predviđeni budžet MKU 203,260 eura, a 15% nacionalnog sufinansiranja iznosi 30,489 eura.

U okviru realizacije IPA projekta HAMLET u toku 2019. godine, Istraživački institut URI iz Albanije je 29. januara 2019. godine objavio Javni poziv za dostavljanje prijedloga logo-a koji treba biti povezan sa teritorijama uključenim u projekat, sa ciljem njihove turističke valorizacije, na kojem je pobjedničko rješenje dostavila firma iz Albanije. Dodatno, Ministarstvo kulture je organizovalo radionice na Skadarskom jezeru i u Petnjici namijenjene lokalnim kulturnim i turističkim akterima, sa ciljem prezentacije teritorijalnog mapiranja i turističkih ruta u ovim oblastima. Održana su dva partnerska sastanka u Bariju i u Draču.

Osim navedenog, Ministarstvo kulture je pridruženi partner Filmskom centru Crne Gore na projektu CIRCE "Common Initiatives to pRomote CinEma across Italy-Albania-Montenegro".

Tematska IPA: U okviru Interreg IPA prekograničnog programa saradnje Italija-Albanija-Crna Gora - poziva za tematske projekte, Ministarstvo kulture je vodeći partner na projektu 3C "Cross-border exchange for the development of Cultural and Creative Industries". Projekat je baziran na stvaranju kulturnih i kreativnih habova na tri lokacije na projektnoj teritoriji, a kroz njegovu realizaciju biće restaurirana Zgrada Zatvora u Kotoru, Zgrada Kinostudija u Tirani i lokacije u Turiju, Bari. U restauriranim prostorima će se održavali programi iz svih oblasti baštine i stvaralaštva (radionice, rezidencije umjetnika, predavanja), a sa ciljem razvoja kreativnih industrija u regionu. Projektni partneri Ministarstvu kulture Crne Gore na ovom projektu su: Ministarstvo ekonomije (CG), Regija Molize, Kulturna fondacija Molize i Regija Pulja (IT), Ministarstvo kulture Republike Albanije i Institut za zaštitu spomenika kulture (AL), dok je Nacionalni centar za kinematografiju (AL) pridruženi partner. Projekat je u postupku ugovaranja sa Zajedničkim tehničkim sekretarijatom Programa, a aktivnosti u 2018. godini odnosile su se na pripremu projektne aplikacije i Studije izvodljivosti za valorizaciju zgrade Zatvora u Starom gradu Kotoru.

Tokom 2019. godine, potpisan je ugovor o subvenciji sa Upravljačkim tijelom programa i angažovani su projektni i finansijski menadžer. Dodatno, Ministarstvo kulture je 3. decembra 2019. godine objavilo tender za rekonstrukciju Zgrade Zatvora u Starom gradu Kotoru za potrebe kreativnog haba sa rezidencijama, koji je otvoren do 3. februara 2020. godine.

5.4. Učešće u programima Evropske unije

Kreativna Evropa

Potprogram MEDIA: MEDIA Desk za Kreativnu Evropu je u 2019. godini održao četiri radionice u Podgorici u cilju izgradnje kapaciteta crnogorskog audio-vizuelnog sektora.

Potprogram Kultura: U 2019. godini su objavljena dva konkursa i to za književno prevodilaštvo i projekte saradnje. Na prošlogodišnjem konkursu za evropske projekte saradnje, podnešena su dvije aplikacija iz Crne Gore, ali nijesu odabrane za finansiranje. Na konkurs za književno prevodilaštvo prijavljena je jedna izdavačka kuća iz Crne Gore, ali njihova aplikacija nije odobrena. Tokom 2019. godine održana dva info dana potprograma Kultura, u Podgorici i Petnjici. U decembru 2019. godine je objavljen je konkurs namijenjen

jačanju kulturne saradnje u zemljama Zapadnog Balkana, koji je otvoren do 17. marta 2020. godine.

Evropa za građane Tokom 2019. godine objavljena su četiri poziva za dostavljanje projektnih prijedloga. Aktivno učešće u projektima u okviru ovog programa trenutno imaju tri crnogorske nevladine organizacije (CDT, Institut Alternativa i CEDEM) i Opština Herceg Novi.

5.5. Učešće u programima Savjeta Evrope

Dani evropske baštine 2019 - Dani evropske baštine 2019. godine, širom Evrope organizovani su sa temom "Umjetnost i zabava – baština na pozornici". Proslava u Crnoj Gori bila je bazirana na obilježavanju 70. godina od osnivanja "Lovćen filma", a kroz prikazivanje dokumentarnih i dugometražnih igranih filmova u produkciji ovog filmskog preduzeća, među kojima su ostvarenja velikana crnogorske kinematografije Velimira Stojanovića i Mila Đukanovića. Pored navedenog, preko 30 besplatnih programa bilo je upriličeno u periodu od 23. do 30. septembra u Budvi, Cetinju, Kotoru, Kolašinu, Nikšiću, Podgorici, Rožajama, Tivtu, Ulcinju i Herceg Novom.

U toku 2019. godine objavljeni su konkursi za najbolje priče u okviru programa "Heritage Makers Week" i "European heritage Stories". Prijavljeni projekat Biblioteke za slijepe "Ljepote Crne Gore na dlanu" izabran je među deset najboljih u Evropi u okviru poziva "European heritage Stories".

Eurimages - Crna Gora je u januaru 2019. godine postala članicom potpornog fonda za kinematografiju Svjeta Evrope - EURIMAGES. Tokom prošle godine, Crna Gora je kroz tri konkursa za sufinansiranje projekata dobila sredstva za tri filma kao većinski ili manjinski koproducent. To su: "Krvava osveta", "Roda" i "Prvi maj", u ukupnom iznosu 310.000,00€. Aktivnostima učešća u ovom fondu koordinira Filmski centar Crne Gore.

Kulturne rute - U okviru realizacije programa Kulturne rute Savjeta Evrope, Ministarstvo kulture se prijavilo za "country mapping" program koji podrazumijeva pripremu studije usmjerenu na evaluaciju zakonodavstva i sveopštih potencijala za razvoj kulturnih ruta na nacionalnom nivou.

5.6. Ostali međunarodni programi i manifestacije

Crna Gora je tokom 2019. godine nastavila učešće u aktivnostima Evropske mreže za književnost i knjige TRADUKI. Na konkurse ove asocijacije crnogorski korisnici podnijeli su tri aplikacije, uz dva odobrena granta. Takođe, Crna Gora je prihvatila inicijativu da u periodu 2020-2023. godina u okviru Sajma knjiga u Lajpcigu učestvuje u TRADUKI programu "Common Ground". Projekat podrazumijeva realizaciju visokokvalitetnog književnog programa uz učešće najboljih pisaca, pjesnika i prevodilaca iz Jugoistočne Evrope, čime će se kroz zajedničku prezentaciju i promociju dodatno afirmisati njihovo stvaralaštvo.

Ministarstvo kulture, kao koordinator programa referentne međunarodne organizacije BJCEM – Bijenale mladih umjetnika Mediterana za Crnu Goru, uputilo je poziv umjetnicima da se prijave za učešće na radionici "Bodies of Work", na kojem je po odluci međunarodnog žirija odabrana Milka Delibašić.

U kontekstu realizacije međunarodnih projekata i inicijativa, realizovani su sljedeći događaji:

- Međunarodna likovna kolonija na Cetinju, u okviru predsjedavanja Crne Gore Jadransko-jonskom inicijativom, kojom je afirmisan potencijal devet mladih stvaralaca iz zemalja članica ove regije. Izložbu nastalih radova u Budvi otvorili su crnogorski ministri kulture i vanjskih poslova Aleksandar Bogdanović i prof. dr Srđan Darmanović;

- Manifestacija Dani Crne Gore u Zagrebu: Kreativna Crna Gora, kojom je obezbijedena prezentacija i promocija savremenog kulturno-umjetničkog stvaralaštva u saradnji s Udruženjem likovnih umjetnika Crne Gore, kao i potencijala kreativnih industrija. Tokom

manifestacije prezentovani su razvojni potencijali Glavnog grada, Vinske ceste Podgorice, turistička ponuda svih crnogorskih regiona, uz poslovni forum privrednika dvije države.

- Manifestacija Dani Crne Gore u Sloveniji održana je u septembru 2019. godine uz organizaciju velikog broja aktivnosti koje su imale za cilj prezentaciju crnogorskih kreativnih potencijala u Ljubljani i Celju.

Tokom 2019. godine Ministarstvo kulture je nastavilo aktivno učešće u ostalim međunarodnim asocijacijama, inicijativama i mrežama: panevropska mreža European Film Promotion, Forum slovenskih kultura, kao i međunarodna fondacija Ana Lind.

6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE

6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva

JU Crnogorsko narodno pozorište

Crnogorsko narodno pozorište (u daljem tekstu: CNP) u 2019. godini realizovalo je četiri premijere, 17 repriznih predstava kao dio redovnog repertoara, muzičke, filmske i druge programe. Repertoar je realizovan na Velikoj sceni i adaptiranoj Sceni Studio. Realizovano je 177 programa, i to: 127 pozorišnih, 50 muzičkih i drugih programa, dok je na sceni CNP izvedeno 68 gostujućih programa. Ukupno je bilo 31.300 posjetilaca.

Premijere – U 2019. godini CNP je realizovalo četiri nove predstave: „Čekajući Godoa“, režija: Diego de Brea, „Smrt i djevojka“, režija: Goran Bulajić, „Hamlet“, režija: Ana Vukotić i „Ivanov“, režija: Andrij Žoldak.

Gostovanja – CNP je u 2019. godini imalo 10 gostovanja na scenama u zemlji i regionu, odnosno u: Nikšiću, Cetinju, Pljevljima, Regiji Prespa i Bitolju (Sjeverna Makedonija), Dubrovniku (Hrvatska), Ukrajini. Na svojoj sceni, CNP je ugodilo sljedeća pozorišta i teatarske grupe: Kraljevsko pozorište „Zetski dom“, Barski ljetopis, Gradsko pozorište Podgorica, Dramski studio „Prazan prostor“, NVO Teatar mladih, Baletska trupa Ballo, Makedonski narodni teatar Skoplje, Kazalište Marina Držića Dubrovnik.

Festivali – Tokom 2019. godine u CNP-u je održano Bijenale crnogorskog teatra - jedini nacionalni pozorišni festival koji kroz dvije selekcije u takmičarskoj formi prezentuje pozorišna ostvarenja nastala u Crnoj Gori u toku dvije pozorišne sezone. Od 22. oktobra do 1. novembra u okviru Bijenala je izvedeno 6 predstava u Selekciji i 3 predstave u Selekciji off. Realizovan je prateći program kao i gostujuća predstava za zatvaranje Bijenala. Na festivalu je dodijeljeno 9 nagrada.

CNP je sa svojim predstavama učestvovalo na pet festivala: 10. Međunarodni pozorišni festival Actor of Europe, Prespa, Sjeverna Makedonija („Smrt i djevojka“), Međunarodni festival glumca Nikšić („Smrt i djevojka“), Bijenale crnogorskog teatra 2019 („Bure baruta“), 21. Internacionalni festival monodrame u Bitolju, Internacionalni festival monodrame Vildunja, Ukrajina („Potonja ura Njegoševa“).

Saradnja – U 2019. godini CNP je ostvarilo saradnju s Muzičkim centrom Crne Gore, Televizijom Crne Gore, Crnogorskom kinotekom, Filmskim centrom Crne Gore, Fakultetom dramskih umjetnosti, Kraljevskim pozorištem „Zetski dom“, Nikšićkim pozorištem, Festivalom Grad Teatar Budva, Festivalom Barski ljetopis, Ambasdom Narodne Republike Kine, Ambasdom Austrije, Ambasdom Republike Italije, Italijanskim kulturnim centrom, Francuskim institutom, Institutom „Yunus Emre“ - Turskim kulturnim centrom, Počasnim konzulatom Crne Gore u Japanu, Saishoukai fondacijom iz Tokija, Fondacijom Festival Pučinijano (Italija), Makedonskim narodnim teatrom iz Skoplja, Kazalištem Marina Držića, Dubrovnik, Sekretarijatom za društvene djelatnosti Opštine Pljevlja, Udruženjem mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG), Umjetničkom školom za muziku i balet „Vasa Pavić“.

U saradnji sa TVCG u 2019. godini nastavljen je realizacija emisije „Teatrovizija“, sa ciljem da se popularizuje pozorišna umjetnost, umjetnički dometi i edukativna uloga narodnog pozorišta. U okviru drugog ciklusa „Teatrovizije“ u 2019. godini snimljeno je i emitovano sedam epizoda.

U saradnji sa FDU Cetinje pokrenut je program „Interakcija: svijet umjetničkih profesija“ sa ciljem da se mladi animiraju za profesije u polju dramskih umjetnosti. Program podrazumijeva održavanje predavanja, debata, radionica i konferencija.

Marketing i promotivne aktivnosti – Rad CNP kontinuirano prate svi štampani i elektronski mediji u zemlji, a o programima su povremeno izvještavali i regionalni mediji. CNP producira video spotove svojih i gostujućih programa, koji se emituju na ovdašnjim televizijama, a mjesečne repertoare objavljuje u dnevnim listovima. Javnost se o svim programima i aktivnostima informiše i putem redovnih konferencija za medije, štampanjem i distribucijom mjesečnih repertoara (afiša), postera, plakata i kataloga o predstavama, kao i putem zvaničnog internet sajta, te društvenih mreža (Facebook, Instagram) i Youtube kanala. Putem zvanične web stranice omogućena je on-line kupovina ulaznica za sve programe CNP-a. Za predstave koje su premijerno izvedene na Velikoj sceni, obezbijeđen je engleski titl. Tokom cijele godine važe popusti za đake, studente i penzionere od 50% za sve programe osim premijernih i gostujućih naslova, a u februaru je po peti put realizovana akcija „Dvoje kao jedno – zaljubite se u pozorište“ koja podrazumijeva 50% popusta za sve programe u produkciji CNP.

Kadrovski i prostorni kapaciteti – Od 197 radnih mjesta predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, na kraju 2019. godine bilo je popunjeno 119. Penzionisana su 2 zaposlena, a sa 8 zaposlenih je zaključen sporazumni raskid radnog odnosa uz isplatu otpremnine. U okviru Programa stručnog osposobljavanja u 2019. godini osposobljena su 2 korisnika i to: 1 diplomirani ekonomista i 1 magistar međunarodnih odnosa i diplomatije.

U 2019. godini završena je adaptacija Scene Studio čime je dobijen multifunkcionalan scenski prostor, opremljen savremenim audio i video sistemom, sa proširenim kapacitetima za publiku. Završena je prva faza sanacije termotehničkog sistema odnosno zamijenjen izvor za grijanje i hlađenje, izvršene adaptacije Baletske sale i dijela garderobnih prostora čime su se značajno popravili uslovi rada na pripremi i realizaciji programa, izvršena je djelimična adaptacija orkestarske jame, djelimični remont scenske mehanike i nabavka dijela scenske opreme.

Budžet – Pored budžetskih sredstava u 2019. godini u iznosu od 2.500.397,85 €, CNP je ostvarilo sopstvene prihode u ukupnom iznosu od 157.876,27 €.

JU Kraljevsko pozorište „Zetski dom“

Kraljevsko pozorište „Zetski dom“ (u daljem tekstu: Zetski dom) u toku 2019. godine realizovalo je 196 programa: 141 na matičnoj sceni (56 predstava i 2 dječje predstave, 5 koncerata, 5 drugih programa, 61 Studio programa glume, 12 predstava u okviru programa Dan umjetničkog obrazovanja), 46 gostovanja u Crnoj Gori i 9 u inostranstvu. Programima je prisustvovalo 22.192 posjetioca.

Premijere – Zetski dom je tokom 2019. godine realizovao četiri premijere: „Zašto ostajemo u provinciji“, režija Blagoj Micevski, „Porodica Sjećanja“, režija Pep Gatel, „Tri sestre“ režija Branislav Mićunović i koprodukcija sa SNG Ljubljana „Razgovori o ljubavi“, režija Jernej Lorenci.

Dan umjetničkog obrazovanja – U pitanju je poseban program koji se realizuje u saradnji s ministarstvima prosvjete i kulture. Tokom posjete Zetskom domu učenici se upoznaju s istorijatom i sadržajem pozorišta i obezbjeđuje im se gledanje predstave adekvatne njihovom uzrastu, uz razgovore sa glumcima. Tokom 2019. u programu je učestvovalo 954 učenika srednjih i 548 učenika osnovnih škola, a izvedeno je 12 predstava.

Gostovanja – S predstavama „Kapital“, „Razgovori o ljubavi“, „Dokle pogled seže“, „Bog Masakra“, „Orkanski visovi“, „Sin“, „Pobuna mornara“ i „Kapital djeca“ Zetski dom je realizovao 15 gostovanja u Crnoj Gori (Podgorica, Bijelo Polje, Berane, Tivat, Bar, Budva, Kotor, Kolašin, Petnjica, Nikšić) i 16 gostovanja u inostranstvu (Ljubljana, Sarajevo, Subotica, Novi Sad, Beograd, Sombor, Niš, Brisel).

Festivali – U Zetskom domu od 8. do 17. maja realizovan je MIT festival sa 9 prikazanih predstava (*Lažna sjećanja/False Memories*, Kraljevsko pozorište Zetski dom,

autorski projekat: Pep Gatel i crnogorski glumci; *Lišće/Leaves Fortresse*, Brisel, Belgija, režija Anna Romano; *U ime gospoda/ In the name of the Lord*, Subotica, autorski projekat Andraš Urban; *Visoška hronika/The Visoko chronicle*, SNG Ljubljana, Slovenija, režija Jernej Lorenci; *Prokleti Pušači/Bloody smokers*, SNG Ljubljana, Slovenija, režija Tin Grabnar, *Odbačen/Removed*, Belfast, Sjeverna Irska, režija Emma Jordan; *Katalonac/Catalan*, Teatar&TD, Zagreb, Hrvatska, režija Ivan Penović; *Krvave svadbe/Blood wedding*, Grad teatar Budva, SNP Novi Sad, režija Igor Vuk Torbica) i koncertom Stefana Milenkovića i Crnogorskog simfonijskog orkestra.

U Crnoj Gori, Zetski dom je učestvovao na još šest festivala: Barski ljetopis, Bar („Orkanski visovi“, „Kapital“), Purgatorije, Tivat („Kapital“), Grad tetar, Budva („Kapital“), Makado, Podgorica („Bog masakra“), Festival umjetnika, Berane („Kapital“), HAPS, Herceg Novi („Kapital“, „Kapital djeca“).

Predstava „Kapital“ učestvovala je na sljedećim festivalima u inostranstvu: Niš Festival „Na raskršću“, Sarajevo MESS, Subotica Desire central station festival.

Nagrade – Zetski dom je u izvještajnom periodu dobio sedam festivalskih nagrada. Na festivalu „Na raskršću“ Niš nagrada za najbolju mladu glumicu pripala je Jeleni Laban, a specijalna nagrada dodijeljena je glumačkom ansamblu predstave „Kapital“ (Jelena Šestović, Jelena Laban, Stevan Vuković i Pavle Prelević), dok je ista predstava na „Barskom ljetopisu“ dobila nagradu za najbolju kolektivnu igru.

Na festivalu „Bijenale crnogorskog teatra“ Mirjana Medojević dobila je nagradu za najbolji domaći dramski tekst za predstavu „Sin“, u režiji Mirka Radonjića, a Srđan Grahovac za najbolju mušku ulogu u toj predstavi. Predstava „Kapital“ u režiji Andraša Urbana osvojila je specijalnu nagradu žirija Bijenala, a Stevan Vuković nagradu za najbolju epizodnu ulogu.

Međunarodni projekti – S obzirom na to da je Zetski dom vodeći partner u EU projektima ADNICH i Collective Plays dobio je ulogu raspodjele novca partnerima: od fonda Collective Plays u 2019. dobijeno je 377.354 €, od čega za Zetski dom 20.000 €, dok je od ADNICH-a dobijeno 26.139,93 € i ta sredstva se nalaze na računu Zetskog doma.

Saradnja – Zetski dom je nastavio saradnju definisanu sporazumima sa RTCG, RTV Cetinje, Fakultetom dramskih umjetnosti i Crnogorskim narodnim pozorištem, a uspješno saraduje s većim brojem nezavisnih organizacija (Fond za aktivno građanstvo, Fondacija Sv. Petar Cetinjski, Otvoreni kulturni forum, Udruženje novinara Crne Gore).

Zetski dom je član značajnih evropskih pozorišnih udruženja *NETA* i *European route of historic theatres*.

Marketing i promotivne aktivnosti – Osim na veb stranici, Zetski dom je svoje aktivnosti promovisao i putem društvenih mreža. Nastavljena je dugogodišnja praksa najavlivanja programa, kao i gostovanja u medijima.

Kadrovski kapaciteti – Ukupan broj zapošljenih na dan 31.12.2019. godine u Zetskom domu je 20 (na neodređeno vrijeme), a prema sljedećem stepenu stručnosti: 9 zapošljenih s visokim obrazovanjem, nivo kvalifikacije VII-1 i 11 zapošljenih srednjeg stručnog obrazovanja, nivo kvalifikacija IV-1.

U Zetskom domu je neophodno zaposliti stručno osposobljeni kadar kako bi svi pozorišni zadaci mogli biti blagovremeno ispunjeni.

Prostorni i tehnički kapaciteti – Zetski dom je u mozaiku crnogorskog kulturnog nasljeđa svojevrni istorijski spomenik i arhitektonsko djelo šireg značaja. Svojina je države Crne Gore, a dat je na korišćenje i raspolaganje JU Kraljevsko pozoriše Zetski dom. Objekat je ukupne površine 964 m² i pripadajućeg dvorišta koje se prostire na površini od 2138 m². U iščekivanju planirane rekonstrukcije objekat je održavan u onim elementima gdje je to bilo neophodno za obavljanje osnovne djelatnosti. Takođe, iz razloga racionalnosti, vršena je samo neophodna nabavka tehničke opreme. Zetski dom ne raspolaže optimalnim prostorom ni opremom za adekvatno obavljanje scensko produkcionih zadataka predstava i repertoara.

Budžet – Budžetska sredstva opredijeljena Zetskom domu u 2019. iznosila su 771.477,68 €, dok je iz EU fondova dobijeno 69.757,90 €, a ostvareni su sopstveni prihodi od 53.224,10 €, što ukupno iznosi 894.459,68 €. Zajedno s prenešenim sredstvima iz 2018. godine, sredstva na raspolaganju u 2019. iznosila su 1.013.702,39€ od čega je do kraja godine utrošeno 972.754,73€.

JU Centar savremene umjetnosti Crne Gore

Centar savremene umjetnosti Crne Gore (u daljem tekstu: Centar) u 2019. godini realizovao je 32 projekta u svojim izložbenim prostorima, izložbu Veska Gagovića u Paviljonu Crne Gore na 58. Venecijanskom bijenalu umjetnosti i izložbu Gordane Kuč u Novom Sadu na Međunarodnoj manifestaciji *Dunavski dijalozi*.

Saradnja – Centar je u 2019. godini ostvario saradnju sa sljedećim institucijama: Njemačkim Institutom za međunarodne odnose u kulturi (IFA), Ambasadam Njemačke u Crnoj Gori i Goethe institutom u Beogradu (izložba fotografija poznate njemačke umjetnice Helge Paris), Muzejom suvremene umjetnosti Istre u Puli (Izložba Savremena istarska umjetnost), Ambasadam Italije u Crnoj Gori i Italijanskim institutom za kulturu u Beogradu (izložba Alfreda Pirija kojom je obilježeno 140 godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa između Crne Gore i Italije), Ministarstvom kulture u okviru projekta MONET (mladi umjetnici iz Crne Gore, Albanije i Italije realizovali su radove u okviru dvonedjeljnog boravka u Centru).

Gostovanja – Centar je učestvovao na međunarodnoj manifestaciji *Dunavski dijalozi* predstavivši izložbu crnogorske umjetnice Gordane Kuč. Izložba je imala dobru posjetu i dobre komentare stručne publike.

Venecijansko bijenale umjetnosti – U saradnji s Ministarstvom kulture, Centar je izabrao Petricu Duletić, istoričarku umjetnosti, za kuratorku Paviljona Crne Gore na 58. Venecijanskom bijenalu umjetnosti (11. maj – 24. novembar 2019. godine). Nakon što je realizovan konkurs, za umjetnika koji je predstavljao Crnu Goru na ovoj prestižnoj smotri savremene umjetnosti izabran je Vesko Gagović sa projektom „Odiseja“. Paviljon je imao 27.000 posjetilaca i izuzetno dobru medijsku pažnju.

Umjetnički fond – U skladu s mjerama Revizione komisije, preuramljeno je 20 eksponata iz Afričke zbirke, 20 iz Evropske zbirke, 20 eksponata iz Latinoameričke zbirke i 17 iz Azijske zbirke. U kontinuitetu se radi na popunjavanju elektronske baze podataka o eksponatima u skladu sa Zakonom o muzejskoj djelatnosti.

Kadrovski kapaciteti – U skladu sa Godišnjim planom za stručno usavršavanje, koji je usklađen sa Zakonom o budžetu, dvoje zaposlenih je iskoristilo ovu mogućnost kroz pohađanje master studija i stručne obuke na Dunavskim dijalogima. I ove godine je realizovana obuka četiri pripravnice kroz Vladin program za stručno usavršavanje (studisjki programi: Istorija i teorija umjetnosti UDG i Slikarstvo FLU Cetinje).

Prostorni i tehnički uslovi – U okviru kapitalnih izdataka - investiciono održavanje, uspješno je sanirana i okrečena fasada Dvorca Petrovića, uz prethodno dobijene smjernice Uprave za zaštitu kulturnih dobara. Sanirane su dotrajale škure i vrata na Dvorcu i pripadajućim objektima.

Budžet – Budžet Centra za 2019. godinu u iznosu 741.800,72 € realizovan je u skladu sa Zakonom i Programom rada. Ostvaren je i sopstveni prihod u iznosu od 9.460,12 €.

JU Muzički centar Crne Gore

Muzički centar Crne Gore (u daljem tekstu: MCCG), u 2019. godini, realizovao je ukupno 23 koncerta Crnogorskog simfonijskog orkestra (u daljem tekstu: CSO), od kojih je bilo 3 koncerta Duvačkog i Gudačkog ansambla CSO. Polovina koncerata (10) održana je u Podgorici, a ostalih (10) u drugim crnogorskim gradovima.

Gostovanja – Nastupi CSO-a organizovani su u: Podgorici, Nikšiću, Tivtu, Pljevljima, Cetinju i u Beogradu gdje je CSO četvrtu godinu zaredom nastupao povodom Dana nezavisnosti – 21. maja, u organizaciji Ambasade Crne Gore u Republici Srbiji i uz podršku Ministarstva kulture Crne Gore, pod nazivom „Simfonijsko kolo naroda“.

Pored navedenog broja koncerata, MCCG i NVO Ars-industria prvi put u Crnoj Gori priredili su koncerte pod nazivom „Muzika na vodi“. Ovaj muzičko-teatarski projekat, koji je zasnovan na istoimenom remek djelu njemačkog kompozitora baroka Georga Fridriha Hendla, realizovan je na Luštica Bay u Tivtu, u okviru festivala Purgatorije, i u Podgorici na Skalinama, u okviru Podgorickog kulturnog ljeta. Pokrovitelji događaja su: Ministarstvo kulture, Centar za

kulturu Tivat, Sekretarijat za kulturu - Glavni grad Podgorica, Ambasada Njemačke u Crnoj Gori, Gradsko pozorište Podgorica, a partneri Metropolis Media i PGSound.

Izdavačka djelatnost – Promovisana su dva nova izdanja: *Svadbene pjesme Spiča*, autora dr Slobodana Jerkova i publikacija realizovana u saradnji s CANU - *Narodne pjesme Crne Gore u objavljenim melografskim zapisima*, u kojoj je po prvi put sabrano oko 700 primjera koje je etnomuzikolog Miodrag A. Vasiljević zapisao tokom istraživanja u Crnoj Gori pedesetih godina.

Saradnja – MCCG saraduje s brojnim institucijama i pojedincima iz Crne Gore, regiona i zemalja Evrope. Medijski partneri, saradnici i prijatelji MCCG: RTV Crne Gore, Crnogorsko narodno pozorište, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Glavni grad Podgorica, Kraljevsko pozorište „Zetski dom“ (MIT festival), Nikšićko pozorište, Nikšić gitarski festival, Centar za kulturu Tivat i Centar za kulturu Pljevlja, Muzička produkcija RTV Srbije, Ambasada Crne Gore u Beogradu, Ambasada Austrije, Ambasada Poljske, Francuski institut, CANU.

Međunarodni projekti – MCCG već godinama ima zapaženu međunarodnu aktivnost. U okviru programa Creative Europe, koji podržava Evropska unija, MCCG je realizovao tri projekta koji okupljaju učesnike iz preko dvadeset zemalja Evrope: Music Close Up Network, Euro Strings MEDINEA, U okviru njih, priređeno je ukupno 11 manifestacija (namjenski koncerti, majstorske radionice, predavanja, usavršavanje menadžmenta itd.).

Marketing i promotivne aktivnosti – Djelatnost MCCG najavljuje se i prati u svim crnogorskim medijima, uključujući RTVCG, lokalne televizije, sve štampane medije i potrale.

Kadrovska kapaciteti – U MCCG tokom 2019. godine bilo je 76 zapošljenih do mjeseca septembra, nakon čega je izmjenjeno rukovodstvo, jer je dotadašnji direktor ispunio uslov za penziju, pa su imenovana dva direktora: umjetnički i poslovni, tako da je od septembra bilo 77 zapošljenih.

Preko Uprave za kadrove tj. kroz Vladin program podrške zapošljavanju mladih bilo je angažovano 3 pripravnika.

Budžet – Sve aktivnosti realizovane su u sklopu sredstava budžeta koji je u 2019. godini iznosio 1.608.989,05 €.

JU Filmski centar Crne Gore

Filmski centar Crne Gore (u daljem tekstu: Filmski centar) je u prethodnoj godini realizovao brojne i značajne aktivnosti u cilju daljeg unapređenja crnogorske kinematografije, njene međunarodne prezentacije i promocije.

Prioritetna aktivnost i prethodne godine bila je prikupljanje namjenskih sredstava od naknade za filmski fond čija je naplata započela 2018. godine. Prikupljanje namjenskih sredstava realizuje se planiranom dinamikom, a time se obezbjeđuju uslovi za sprovođenje Nacionalnog programa.

Promotivne aktivnosti i festivali – U cilju promocije crnogorske kinematografije Filmski centar je bio prisutan na: When East Meets West u Trstu, Berlinskom filmskom festivalu, Festu u Beogradu, „Meetings on the Bridge“ u Istanbulu, Beldocs u Beogradu, Marco Polo Art Festival na Korčuli, Kanskom filmskom festivalu, Filmskom festivalu u Puli, Sarajevo film festivalu, MakeDox u Skoplju, Molise u Italiji, Festivalu u Portorožu, Festivalu dokumentarnog filma u Lajpcigu, Balkan Film Marketu u Tirani, Film Festival u Solunu, Balkan Beyond Borders u Atini, Filmski festival u Kotbusu, Filmski Festival u Les Arcs, Sajam filmskih lokacija Focus u Londonu. Takođe, Filmski centar podržavao je tokom 2019. godine nacionalnu i internacionalnu promociju za dva crnogorska filma koji su uvršteni u programe značajnih regionalnih, evropskih i svjetskih festivala – crnogorska manjinska koprodukcija „Mamonga“ Stefana Mališića na festivalu Karlovi Vari i „Posljednji YU filmski romantik“ Rada T. Stanišića na festivalu Filmski susreti u Nišu. Od marta 2019. godine u funkciji je novi sajt Filmskog centra Crne Gore.

Saradnja – Filmski centar je na osnovu sporazuma o saradnji podržao i realizaciju pojedinačnih programskih cjelina crnogorskih filmskih festivala, koji se tiču filmske edukacije i promocije rodne ravnopravnosti, kao i radionice koje organizuju Udruženje glumaca Crne Gore i Udruženje filmskih producenata i reditelja Crne Gore. Filmski centar je u 2019. bio

pokrovitelj dvije značajne festivalske nagrade. U okviru 33. Filmskog festivala Herceg Novi – Montenegro film festivala prvi put je organizovan program Mini Pitch u kojem je Filmski centar obezbijedio finansijski dio nagrade za nagrađene projekte. Filmski centar je u 2019. godini bio i počasni sponzor CineLink Co-production Marketa koji se realizovao u okviru Sarajevo Film Festivala. Nagrada koja nosi zvanični naziv „Film Centre of Montenegro CineLink Award 2019“ dodijeljena je projektu „Third Kind“ (Grčka) čiji je reditelj Yorgos Zois. U oktobru 2019. godine u saradnji s jednim od najprestižnijih evropskih trening programa MIDPOINT, Filmski centar je za filmske autorske timove (scenarista, reditelj, producent) organizovao petodnevnu radionicu koju su vodili Dejvid Poup i Danijel Hočevar, dvojica najuticajnijih savjetnika za razvoj projekta. Takođe, rukovođenje MEDIA Deskom Crne Gore rezultiralo je brojnim radionicama u Crnoj Gori, konsultacijama i promotivnim aktivnostima u okviru međunarodnih festivala (Berlin, Kan, Tirana, Kluž, itd). Filmski centar je, u saradnji sa crnogorskom ambasadam u Londonu, u aprilu 2019. organizovao petodnevnu, intenzivnu studijsku posjetu Britanskom filmskom institutu, čiju su delegaciju činili zaposleni u Filmskom centru, Crnogorskoj kinoteci i Ministarstvu kulture Crne Gore.

U saradnji sa studijom za animaciju iz Ljubljane ZVIKS, Filmski centar je organizovao radionicu animiranog filma koja je iz dva dijela održana u Podgorici, u aprilu i novembru 2019. godine. Ishod radionice su dva animirana filma, nastala u različitim tehnikama.

Filmski centar je potpisao sporazum o saradnji s Fakultetom dramskih umjetnosti na Cetinju, kojim se obezbjeđuje sufinansiranje završnih studentskih projekata.

Članstvo u međunarodnim organizacijama – Filmski centar je učestvovao na sjednici Generalne skupštine asocijacije European Film Promotion u Kanu, SEE Cinema Network u okviru Balkan Film Market u Tirani, Best Practice Exchange u Kanu, na četiri redovne sjednice Eurimages fonda (Bukurešt, Ženeva, Strazbur, Berlin), EFARN konferenciji u Pragu, EFA dodjeli nagrada u Berlinu. Krajem 2019. godine, direktoru Filmskog centra stigao je poziv za puno članstvo u organizaciji EFADs, koje počinje od januara 2020. godine. Bitno je istaći da je u prvoj godini članstva u Eurimages fondu, Crna Gora ostvarila dobit u iznosu od 310.000 € za podršku projektima u kojima je manjinski ili većinski producent.

Projekti – U okviru programa Ministarstva kulture „Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija“, Filmski centar je pripremio i objavio publikaciju „Montenegro - Film Destination“. Filmski centar učestvuje i u projektu CIRCE koji se finansira iz IPA INTERREG ITA–ALB–MNE programa pretpristupne pomoći EU. Apulia Film Commission je nosilac ovog projekta u saradnji s albanskim partnerom – Albanskim nacionalnim centrom za kinematografiju, crnogorskim partnerom – Filmskim centrom i italijanskim partnerom – regijom Molize. Pridruženi partneri su: Ministarstvo kulture Crne Gore, Ministarstvo kulture Republike Albanije i Ministarstvo za kulturnu baštinu i turizam Republike Italije.

Istraživanja – Filmski centar je u 2019. godini sproveo dva veoma značajna istraživanja: *Rodna ravnopravnost u crnogorskoj kinematografiji*, čiji su ishodi predstavljeni na konferenciji EFARN u Pragu, i *Gledalačke navike kod djece i omladine*, čiji će rezultati biti predstavljeni na konferenciji u Ljubljani u aprilu 2020. godine, te poslužiti kao osnova za nacrt Strategije za razvoj filmske pismenosti u Crnoj Gori.

Konkursi za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela – Kada je u pitanju oblast produkcije, sprovedena su tri konkursa: za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela; za sufinansiranje manjinskih koprodukcija; za sufinansiranje filmova u proizvodnji; u okviru kojih su podržana 33 projekta u ukupnom iznosu od 1.092.000 €.

Kadrovski kapaciteti – Od ukupno devet radnih mjesta koliko je planirano Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, i u 2019. godini bilo je šest zaposlenih.

Budžet – Od planiranih opštih i namjenskih prihoda iz tekućeg budžeta za 2019. godinu u iznosu od 1.107.503,13 €, realizovano je 1.070.430,39 €, od čega je Filmski fond 540.488,91 €.

6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine

JU Narodni muzej Crne Gore

JU Narodni muzej Crne Gore (u daljem tekstu: NMCG) je u 2019. godini svoje aktivnosti, u najvećem dijelu, usmjerila na poslove revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, koja je prvi put, na taj način sprovedena od osnivanja Muzeja, 1926. godine, i to kroz rad 9 komsija za reviziju fonda: Istorijskog muzeja- stalna postavka, Muzeja kralja Nikole, Njegoševom muzeju i Njegoševoj rodnoj kući, Umjetničkog muzeja, Etnografskog muzeja, kao i za reviziju svih oblika dokumentacije, arhivskog fonda i bibliotečkog fonda. Nadalje, NMCG je realizovao preko 90 programa, od čega 23 izložbe, 36 edukativnih programa, istraživanja na više arheoloških lokaliteta, izrada konzervatorskih projekta i niz drugih aktivnosti.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije vršena je u okviru pet radionica Konzervatorsko-restauratorske službe koje su tokom izvještajnog perioda kroz postupak konzervatorske zaštite obrađivali 1.241 muzejski predmet. Pored navedenih poslova, radilo se i na sređivanju i digitalizovanju dokumentacije svih muzejskih jedinica.

Istraživanja - U okviru aktivnosti Arheološkog muzeja Crne Gore, vršena su sistematska istraživanja paleolitskog lokaliteta *Crvena Stijena* (Petrovići, opština Nikšić); geofizička istraživanja na lokalitetu *Bogićev krš* (Njeguši, opština Cetinje); istraživanja na ostacima *Manastira Crnojevića na Čipuru* (Cetinje); zaštitna istraživanja paleolitskog tumula na *Pelinskoj Rudini* (opština Kotor). Urađen je konzervatorski projekat arhitekture na lokalitetu *Oblun* (gradska opština Golubovci) i započeti radovi, i konzervatorski projekat *Rimske memorije u Riječanima* (opština Nikšić) i realizovana druga faza projekta *Dokumentacija i unapređenje UNESCO lokaliteta*.

Prezentacija muzejskog materijala vršena je kroz realizaciju muzejskih izložbi stalnog i privremenog tipa, kao i kroz saradnju sa turističkim organizacijama, operaterima, obrazovnim i drugim subjektima, pa NMCG u ovom periodu bilježi cifru od 210.438 posjetilaca u svim muzejskim jedinicama, što je oko **15%** više u odnosu na 2018. godinu. Narodni muzej Crne Gore je vrlo vizibilan u javnosti zahvaljujući intenziviranju marketinških aktivnosti. Strateškim pristupom i adekvatnom propagandnom kampanjom, većom vidljivosti na tržištu i uopšte u javnosti - klasičnim medijima i na savremenim društvenim platformama, ostvareni su značajni iskoraci prisutnosti muzeja u javnom životu, unaprijeđena je fizička i virtuelna posjeta sadržaja NMCG, ali i sveukupna organizacija rada muzejskih jedinica. Unaprijeđeno je poslovanje NMCG otvaranjem tri nove suvenirnice i izradom novih muzejskih suvenira, što je produkovalo prihode od oko 37 hiljada eura, tj. povećanje od oko 900% u odnosu na 2018.godinu. Veliku pažnju javnosti izazvale su sledeće izlagačke aktivnosti NMCG, od kojih izdvajamo: izložbe *Plamene zore – 100 godina Komunističke partije Jugoslavije; I bi slovo, Pečati dvorskog arhiva; Juta i zemlja crnih brda; Začarani svijet Marijane i Branimira Gušića* i druge.

Izdavačka djelatnost - NMCG je tokom godine izdao 19 publikacija (monografija, knjiga, monografskih kataloga i dr.).

Međunarodna saradnja - NMCG u ovoj oblasti ostvario saradnju preko izložbi i prezentacija, gostovanjem izložbi NMCG u inostranstvu i organizovanjem izložbi iz inostranstva u Narodnom muzeju. Izložba *Evropska moda na Crnogorskom dvoru – refleksije* otvorena je u Skoplju, multimedijalni projekat *Eros, krv i svetost* prezentovan je u Rimu, dok su u NMCG gostovale izložbe *Metaformizam* italijanske istoričarke umjetnosti Đulije Silato; *Ukrajinska kultura u Crnoj Gori* itd. Vršena je značajna promocija, koristeći moderne marketinške metode.

Kadrovski kapaciteti - Shodno planu optimizacije javne uprave zaključeni su sporazumi o prestanku radnog odnosa sa 10 zaposlenih. Narodni muzej trenutno ima zaposleno 120 lica, i u toku je postupak donošenja novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Organizacija - NMCG je organizovan u četiri muzeja (Istorijski muzej, koji čine: Stalna postavka, Njegošev muzej, Muzej kralja Nikole, Mauzolej vladike Danila na Orlovom kršu, Mauzolej Petra II Petrovića Njegoša na Lovćenu i Mauzolej crnogorskih vladara – Dvorska crkva na Ćipuru; Arheološki muzej, Etnografski muzej i Umjetnički muzej, koji čine: Stalna postavka u Vladinom domu i Crnogorska galerija umjetnosti „Miodrag Dado Đurić“), dvije službe opštih i stručnih poslova i jednog odjeljenja.

Prostorni kapaciteti - NMCG raspolaže sa 9 objekata sa preko 16.000 m², kao i objektima: Mauzolej Petra II Petrovića, na Lovćenu, Mauzolej vladike Danila na Orlovom kršu i Dvorska crkva na Ćipuru.

Budžet – NMCG je shodno Zakonu o budžetu za 2019. godinu dobio sredstva u iznosu od 2.309.467,85 €, (1.962,367,85 € budžetskih i 347.100,00 € planiranih sopstvenih sredstava). Od budžetskih sredstava realizovano je 1.927.284,02 €. U periodu 01.01.2019 – 31.12.2019. godine NMCG je ostvario sopstvene prihode u iznosu od 701.084,44 €. Po ugovorima sa Ministarstvom kulture o finansiranju projekata u toku 2019. godine uplaćeno je 129.050,00 €.

JU Nacionalna biblioteka „Đurđe Crnojević“ Cetinje

Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“ (**u daljem tekstu: Nacionalna biblioteka**) je tokom 2019. godine organizovala brojne događaje (ukupno 36) u cilju promovisanja crnogorske kulturne baštine: promocije knjiga i časopisa, izložbe, književne večeri, kao i obilježavanje jubileja značajnih ličnosti i događaja iz istorije Crne Gore.

Matična služba - Referent matične službe je radio kontinuirano na izradi evidencija, statistika i pregleda o zatečenom stanju u crnogorskim bibliotekama. Ažurirani su matični kartoni za 62 školske biblioteke kao i statistički podaci za 21 narodnu biblioteku i za Univerzitetsku biblioteku. Nije podnesen nijedan zahtjev za upis novih biblioteka u Centralni registar. Pored navedenog, Matična služba je izvršila neposredni uvid u stanje u bibliotekama nad kojima Nacionalna biblioteka vrši matičnu djelatnost, u opštinama: Kolašin, Mojkovac, Andrijevića, Plav, Rožaje, Berane, Bijelo Polje, Pljevlja, Žabljak, Šavnik, Bar, Herceg Novi, Nikšić, Cetinje, Plužine, Bar, Ulcinj, Tivat, Budva, Kotor, Podgorica, kao i u Univerzitetskoj biblioteci u Podgorici.

COBISS.CG – Komisija za izdavanje licenci za uzajamnu katalogizaciju nije vršila provjeru zapisa za dodjelu licenci za uzajamnu katalogizaciju jer nije bilo zahtjeva od strane bibliotekara iz biblioteka članica sistema COBISS.CG.

Web arhiv - Zbog neadekvatnog i disfunkcionalnog softverskog rješenja tokom 2019. godine nije se vršilo arhiviranje novih sadržaja. U drugoj polovini 2019. otpočele su aktivnosti na pripremanju novog projektnog zadatka za izradu inoviranog adekvatnog softverskog rješenja.

Popunjavanje fondova – Nacionalna biblioteka je u 2019. godini, obogatila svoje fondove sa preko 4.500 naslova, od čega su: 3.467 naslova knjiga, 261 naslov serijskih publikacija (u 4.548 brojeva), 791 jedinica neknjižne građe (47 CD, 33 CDR-a, 179 razglednica, 35 geografska karta, 5 filmova, 247 likovnih i ostalih kataloga, 80 plakata, 79 pozivnica, 50 programa manifestacija, 8 kalendara, 29 turističkih prospekata).

Prezentacija – Tokom 2019. godine Nacionalna biblioteka je organizovala brojne događaje u cilju popularizacije crnogorske kulturne baštine, i to: predstavljanje reprint izdanja stare i rijetke knjige iz Fonda NB „Njegoš“ iz Nikšić; 110 godina od rođenja poznatog crnogorskog pjesnika Stefana Mitrovića; promocija knjige „Bunt i prah“ Slavice Milošević; Festival lokalne štampe u Crnoj Gori; promocija sabranih djela Jevrema Bjelice; 85 godina od rođenja Pavla Đonovića, poznatog crnogorskog pjesnika i publiciste; obilježavanje Svjetskog dana poezije; Međunarodnog dana dječje književnosti; 85 godina od rođenja poznatog crnogorskog pjesnika Blaža Šćepanovića; obilježavanje svjetskog dana knjige i zaštite autorskih prava; 85 godina od rođenja Vita Nikolića; Svjetskog dana pisanja pisama; 220 godina od rođenja Onore De Balzaka; 70 godina od osnivanja „Lovćen filma“; 220 godina od rođenja Aleksandra Sergejeviča Puškina; predavanje prof. dr Darka Daroveca,

istoričara, „Mir i vrijednosti u krvnoj osveti“; veče posvećeno poznatom crnogorskom pjesniku Ratku Vujoševiću; u Gradskoj kući u Nikšiću predstavljen roman „Ubojtak“ Boža Bulatovića; veče sjećanja na Novaka Jovanovića, naučnog i sportskog radnika; predavanje prof. dr Darka Daroveca „Mir i vrijednosti u krvnoj osveti“; promocija monografije „Milena Dravić ili ključ snova“ (autorke Anite Panić); veče savremenih hrvatskih autora (Književno veče savremenih hrvatskih, višestruko nagrađivanih, pisaca Nikole Petkovića i Zorana Ferića, pod nazivom „Od Učke gore do Crne Gore“); 270 godina od rođenja Johana Volfganga Getea; promocija knjige poznatog češkog etnologa Filipa Tesara „Etnički konflikti. Na Balkanu i ne samo tu“; veče posvećeno Mihailu Laliću; veče posvećeno Mladenu Lomparu; veče posvećeno Danilu Kišu; promocija knjige pjesama poznate ukrajinske pjesnikinje Olene Telige; promocija romana „Bihorci“ Čamila Sijarića; promocija knjige „Elena d Italia la regina buona“; promocija knjige „Jesen pjesnika“ Božidara Proročića; predstavljanje sabranih djela Aleksandra Lesa Ivanovića.

Projekti - Kroz Program zaštite i očuvanje kulturnih dobara, u 2019. godini, realizovano je devet projekata: Upotreba programske opreme COBISS3 – inicijalno formiranje zapisa u normativnoj bazi CONOR; Testament Đurđa Crnojevića, reprint izdanje (dvojezično izdanje, crnogorski i engleski jezik); Nastavak sprovođenja konzervatorskih mjera na Zbirci stare i rijetke knjige; Objavljivanje publikacije „Građa za crnogorski bibliografski leksikon“, tom I, crnogorsko primorje; Reprint izdanja djela iz legata akademika Pavla Mijovića 6) Digitalizacija višetomne publikacije Monumenta Montenegrina; Sprovođenje preventivnih mjera na zaštiti legata Pera Šoća, II faza; Prezentacija COBISS-a školsim i ostalim bibliotekama budućim članicama i Druga Međunarodna konferencija bibliotekara, arhivista i muzeologa (Libraries, archives and museums conference, LAM, Montenegro, 2019.). Nacionalna biblioteka je tokom 2019. godine učestvovala na tri sajma knjiga na kojima je izlagala svoja izdanja: Međunarodni sajam knjiga u Lajpcigu (Njemačka) zajedno s crnogorskim izdavačima, 21- 24. mart, Međunarodni podgorički sajam knjiga, Podgorica , 04-11. april, Peti internacionalni sajam knjiga, Capital plaza, Podgorica, 01-05. oktobar.

Međunarodna saradnja – NBCG je tokom 2019. godine imala kontinuiranu saradnju sa vodećim bibliotečkim asocijacijama: IFLA, LIBER, CDNL, ISBN, ISSN, ENESCO i drugim. Biblioteka je bila usmjerena na realizaciju obaveza u projektu Europeana, kao i regionalnom projektu COBISS. Net, izradi baze podataka Index translationum, kao i saradnju s drugim nacionalnim bibliotekama s kojima NBCG ima potpisane protokole, odnosno sporazume za saradnju.

Kadrovski kapaciteti – Biblioteka zapošljava 86 lica, od čega je jedan zaposleni angažovan na određeno vrijeme.

Organizacija – Krajem avgusta donešen je Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji JU NBCG „Đurđe Crnojević“, broj 02-2338 od 22. 08. 2019. godine. Ovim Pravilnikom se uređuje unutrašnja organizacija i sistematizacija poslova i utvrđuju radna mjesta za poslove koji se obavljaju u okviru djelokruga rada JU Nacionalne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“, kao i uslovi za obavljanje poslova u odnosu na stručnu spremu, radno iskustvo i posebna znanja i sposobnosti, broj potrebnih izvršilaca, opis poslova, kao i druga pitanja vezana za zasnivanje radnog odnosa, organizovanje i izvršavanje procesa rada u Biblioteci. Za obavljanje poslova iz djelokruga rada Nacionalne biblioteke sistematizovano je 63 radna mjesta sa 91 izvršiocem.

Prostorni kapaciteti – Biblioteka koristi objekte sa statusom kulturno dobro, i to objekte bivših poslanstava: Italije i Francuske.

Budžet – Budžetska sredstva Nacionalne biblioteke u 2019. godini iznosila su 1.317.077,33 €, kao i od sopstvene djelatnosti u iznosu od 84.524,48 €, namjenskih sredstava u iznosu od 28.170,00 €, tako da su ukupni prihodi u 2019. godini iznosili 1.429.771,81 €.

JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore

JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore (**u daljem tekstu: Centar**) je u 2019. godini realizovao, u dva sektora, u okviru Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, od ukupno planirana 22 projekta, 14 projekata u cjelosti i 6 djelimično. Dva projekta nijesu realizovana.

Sektor za konzervaciju realizovao je 7 projekata u cjelosti, dok je realizacija 6 projekata u toku. Projekti Sekora za konzervaciju, u zavisnosti od faze realizacije, odnosno do sada sprovedenih aktivnosti, podrazumijevaju vršenje konzervatorskih istraživanja, koja predstavljaju osnov za izradu konzervatorskog projekta, a u skladu sa kojim se sprovede konzervatorske mjere u cilju zaštite i očuvanja kulturnih dobara. U potpunosti su realizovani projekti na izradi konzervatorskog projekta, odnosno sprovođenje konzervatorskih mjera na: Ikonostasu crkve Uspenje Bogorodice (Cetinjski manastir), Prijestonica Cetinje – IV faza; novootkrivenom mozaiku, Duklja, Glavni grad Podgorica; ikonostasu crkve Sv. Trojica, Opština Pljevlja, III i IV faza; Spomen grobnici sa bustom Jovana Tomaševića, Prijestonica Cetinje; Spomen-ploči, posvećena bitki na Košćelama, Prijestonica Cetinje; Spomen-biste Marku Mašanoviću, Istorijsko jezgro Cetinje; Spomenika palim borcima i strijeljanim rodoljubima iz bratstva Vojvodića, Crmnica, Prijestonica Cetinje.

Ovaj Sektor je započeo 6 projekata iz oblasti konzervatorskih istraživanja, izrade konzervatorskog projekta i sprovođenju konzervatorskih mjera na: Mostu knjaza Danila na Mrtvici, Opština Kolašin, I faza; ostacima Vile rustike sa mozaikom, Mirište, Petrovac, Opština Budva, II faza; Spomenika potopljenim dobrovoljcima kod Medove, Prijestonica Cetinje; Kuli Voltici, II faza, Nikšić; enterijera crkve Sv. Blagovještenja u Jeksi, Rijeka Crnojevića, Prijestonica Cetinje, III faza, kao i izradi menadžment plana Duklje.

Sektor za arheologiju realizovao je 7 projekata u cjelosti, a jedan nije realizovan (Rekognosciranje crnogorskog podmorja, Budvanski akvatorijum). Realizovani projekti su na lokalitetima: Žabljak Crnojevića, Prijestonica Cetinje, II faza; tri lokaliteta sa stećcima, Opština Žabljak i Opština Plužine, II faza; Municipium S..., Komini, Opština Pljevlja, II faza; Carine i Gradina u Risnu, Opština Kotor; Brskovo, Opština Mojkovac; podvodni lokaliteti, III faza; srednjevjekovni grad Svač, Opština Ulcinj.

U saradnji sa JU Narodni muzej Crne Gore, Centar je realizovao arheološka istraživanja praistorijskog lokaliteta Crvena stijena, selo Petrovići, Opština Nikšić.

Pored navedenog Centar je bio subjekt saradnje nacionalnih i lokalnih ustanova kulture na realizaciji **5 projekata** u okviru Programa zaštite i očuvanja za 2019. godinu. Centar nije realizovao aktivnost koja se odnosila na učešće na Berzi mediteranskog arheološkog turizma u Pestumu, Italija.

Kadrovski kapaciteti – Centar zapošljava 55 lica, umjesto 98 lica kako je predviđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Tokom 2019. godine nije bilo zapošljavanja po osnovu Ugovora o radu. Anagažovanja su isključivo bila obezbijeđena po osnovu Ugovora o djelu. U cilju ispravnog postupanja zaposlenih, počev od momenta osnivanja, organizuje se osposobljavanje i stručno usavršavanje za zaposlene u Centru. Organizovane su stručne konsultacije i više sastanaka sa službenicima Centra. Obavljen je veći broj posjeta pojedinim odsjecima i organizovani su sastanci na pojedina stručna pitanja. Nastavljena je aktivnost na striktnoj primjeni međunarodnih standarda i normi za konzervatorsku i arheološku djelatnost. Poštovan je i Plan optimizacije koji je donijela Vlada Crne Gore.

Organizacija – Centar djelatnost obavlja na Cetinju u dijelu objekta (dio prizemlja, prvi i drugi sprat), dok Područna jedinica Centra u Kotoru koristi objekat Palace Drago (suteran i prizemlje).

Prostorni i tehničko-tehnološki kapaciteti – Centar raspolaze sa 1.385,06 m² neto površine na Cetinju i 324 m² neto površine u Kotoru. U okviru Sektora za arheologiju na Cetinju prostorni kapaciteti se odnose na kancelarijski prostor, konzervatorske ateljee i depo. Kancelarijski prostor je u odnosu na potrebe i vrstu posla neadekvatan i tehničko-tehnološki nedovoljno opremljen. Ateljei su tehničko-tehnološki nedovoljno opremljeni,

nemaju sistem za ventilaciju, odnosno odvođenje toksičnih isparenja. Depo je prostorno neuslovan i neprimjeren čuvanju pokretnih nalaza i ne zadovoljava zakonske norme prostora ove namjene. Prostor Područnog odjeljenja u Kotoru (Palata Drago) je krajnje neuslovan za obavljanje poslova iz djelokruga rada Centra. Shodno pomenutom, Ministarstvo kulture u saradnji sa UNDP i korisnicima prostora pokrenulo je aktivnosti na poboljšanju uslova rada, odnosno unaprjeđenju stanja Palate Drago. U toku je sprovođenje postupka za izbor projektanta sa izradu Konzervatorskog projekta adaptacije Palate Drago, čime će se stvoriti uslovi za izvođenje planiranih radova, odnosno sprovođenje konzervatorskih mjera. U Centru ne postoji laboratorija za hemijsko-fizičke analize stanja i uzroka propadanja kulturnih dobara.

Budžet – Zakonom o budžetu Crne Gore za 2019.godinu („Službeni list Crne Gore” br. 55/18) odobrena su sredstva u iznosu od 1.036.761,16 € (eura).

JU Prirodnjački muzej Crne Gore

Prirodnjački muzej Crne Gore je u 2019. godini realizovao brojne aktivnosti. Dominantne su bile aktivnosti terenskog sakupljanja i prezentacije muzejskog materijala. Realizovana su dva projekta finansirana od strane Ministarstva nauke, jedan projekat finansiran od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma. Muzej je uzeo učešće u više međunarodnih i domaćih projekata kao partnerska ustanova. Realizovano je 6 prezentacija na međunarodnim simpozijumima i kongresima dok su 4 naučna rada objavljena u naučnim i stručnim časopisima, muzej je učestvovao i na brojnim radionicama.

Sakupljanje muzejskog materijala - kroz terenska istraživanja prikupljeno je 2859 primjeraka muzejskog materijala za popunjavanje muzejskih zbirki kao i 98 primjerka iz donacija.

Istraživanje – realizovana su brojna terenska istraživanja u cilju sakupljanja muzejskog materijala i popunjavanja foto i video dokumentacije. U 2019. godini realizovano je ukupno 122 programska terenska dana.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - u izvještajnom periodu ključan napredak postignut je obezbjeđivanjem opštih i mikroklimatskih uslova za čuvanje i zaštitu prirodnjačkog materijala u muzejskom depou u koji su uložena značajna finansijska sredstva. Depo je u prethodnom periodu opremljen sistemima tehničke zaštite, adekvatnim plakarima za smještaj muzejskog materijala a u 2019. godini i sistemom za održavanje optimalne vlažnosti i temperature vazduha koji su definisani Pravilnikom o zaštiti muzejskog materijala.

Tokom prethodne godine urađena je restauracija i preventivna zaštita 36 dermoplastičnih preparata riba, gmizavaca, ptica i sisara, zatim velikog broja herbarskih primjeraka kao i kontrola i dopunjavanje rastvora za konzerviranje kod više desetina primjeraka mokrih zbirki.

Muzejska dokumentacija i stručna obrada muzejskog materijala - tokom 2019. godine 1161 muzejski predmet je kompletno obrađen i inventarisan.

Prezentacija muzejskog materijala - muzej je izložbenu djelatnost obavljao kroz stalnu postavku u iznajmljenom galerijaskom prostoru u Podgorici, jednu tematsku izložbu u Beranama, Elektronski katalog muzejskog materijala na sajtu muzeja kao i gostujuću izložbu "Kolijevka i sklonište" Prirodnjačkog muzeja iz Budimpešte.

Izdavačka djelatnost - muzej je u protekloj godini izdao katalog stalne postavke; Objavljeno je 6 apstrakta naučnih radova a 4 naučna rada objavljena su u cjelini u naučnim i stručnim časopisima; nastavljen je rad na pripremi objavljivanja rezultata projekta "Registar i katalog vodenih objekata područja Banjana i Oputne Rudine, opština Nikšić" u vidu monografskog izdanja. Prikupljeni su radovi za nastavak objavljivanja naučno-popularnog časopisa *Natura Montenegrina*.

Programi saradnje - ostvareni su sa: Ministarstvom kulture, Ministarstvom nauke, Ministarstvom prosvjete, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom poljoprivrede, Narodnim muzejem, Centrom za konzervaciju i arheologiju, Univerzitetom Crne Gore, Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti, Agencijom za zaštitu životne sredine,

Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju zavodom, Zavodom za geološka istraživanja, Parkom prirode Piva.

Međunarodna saradnja i projekti - muzej je u 2019. godini učestvovao u realizaciji produžetka projekata Natura 2000 u Crnoj Gori; u projektima bilateralne saradnje sa Biotehničkim fakultetom Univerziteta u Ljubljani i sa Biloškim fakultetom iz Beograda; Muzej je sa 6 naučnih i stručnih radova uzeo učešće i na međunarodnim simpozijumima i konferencijama.

Organizacija i kadrovski kapaciteti - muzej djelatnost obavlja u okviru tri organizacione jedinice: sektor muzejskih zbirki, sektor za zajedničke muzejske i konzervatorsko-preparatorske poslove i Služba za pravne, finansijske i opšte poslove. U 2019. godini muzej je imao 25 zaposlenih lica. Muzej posjeduje licencu za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti.

Prostorni kapaciteti - muzej je smješten u prizemlju objekta koji koristi i Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore i raspolaže sa prostorom od 260m². Prostorni kapaciteti Prirodnjačkog muzeja predstavljaju ključni ograničavajući faktor u radu, budući da ne zadovoljavaju minimum propisanog prostora za zaštitu muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, kao ni za obavljanje muzejskih poslova. Trajna postavka Prirodnjačkog muzeja koja je otvorena 2019. godine nalazi se u zakupljenom galerijskom prostoru od 293m² u Podgorici.

Budžet - Zakonom o Budžetu CG za 2019. godinu, JU Prirodnjački muzej Crne Gore su opredijeljena budžetska sredstva u iznosu od 550.018,01 € od čega je iznos od 302.184,91 € opredijeljen za bruto zarade i doprinose. U 2019. godini realizovano je 518.344,70€ (što je 94,241%). Pored budžetskih sredstava, u toku 2019. godine, ostvareni su i namjenski prihodi i donacije u iznosu od 2.200,00€.

JU Pomorski muzej Crne Gore

JU Pomorski muzej Crne Gore (u daljem tekstu Muzej) je u 2019. godini nastavio sa obavljanjem redovnih muzejskih djelatnosti. Prema Programu zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017., 2018. i 2019. godinu realizovana su četiri projekta, četiri će se realizovati u 2020. godini.

Sakupljanje muzejskog materijala – Muzej je otkupio 12 predmeta koji su upotpunili Pomorsko-tehničku, Etnografsku i Istorijsko-umjetničku zbirku, a kroz donacije je dobio 22 predmeta koji su obrađeni po muzeološkim pravilima. Tokom 2019. godine bibliotečki fond je povećan za 77 knjiga, od čega su 43 dobijene poklonom, 31 razmjenom za Godišnjak Pomorskog muzeja i 3 kupovinom.

Istraživanje - obavljeno je terensko i istraživanje arhivske građe radi otkupa muzejskog materijala, kao i zbog stručnog i naučnog rada na izložbenoj i izdavačkoj djelatnosti.

Matična muzejska djelatnost - Muzej je nastavio pružati stručnu pomoć na poslovima evidentiranja muzealija i otkupa u Zbirci pomorskog nasljeđa u okviru Porto Montenegro u Tivtu i Muzeju grada Perasta.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - Sprovedene su konzervatorske mjere na 7 muzejskih predmeta od kojih su 3 sa statusom kulturno dobro. Urađeni su konzervatorsko – restauratorski kartoni sa foto i konzervatorskom dokumentacijom. Započeto je sprovođenje konzervatorskih mjera na tri brodska sidra koja su kulturno dobro s kraja 17. i početkom 18. vijeka iz zbirke *Brodski instrumenti, oprema i ribarstvo Pomorskog muzeja Crne Gore*. Nastavio se rad konzervatorsko-restauratorskog odijela koji je podrazumijevao i praćenje stanja predmeta i stepen prioriteta konzervatorskih mjera, rad na konzervatorsko-restauratorskim kartonima i digitalizovanje istih, kao i rad na adaptaciji depoa za potrebe istorijsko-umjetničke zbirke. Završena je dopuna Elaborata o revalorizaciji pokretnog kulturnog dobra – Istorijsko-umjetnička zbirka.

Stručna obrada muzejskih predmeta i muzejska dokumentacija - Svaki predmet je fotodokumentovan, a postojeći nekvalitetni snimci su zamijenjeni novim i kvalitetnijim. Konzervatorski kartoni su dopunjavani, a započeta je izrada i kataloga muzejskih zbirki.

Nastavljen je rad na dopuni elaborata o revalorizaciji pokretnog kulturnog dobra – Zbirke biblioteke Pomorskog muzeja do 1964.

Revizija muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - Početkom 2018. godine formirana je nova komisija za reviziju muzejskog materijala, koja je svoj rad završila krajem 2019. godine. Pomenutom revizijom je utvrđeno da veliki broj predmeta tokom revalorizacije nije bio obrađen. U 2018. godini otpočelo se sa radom na dopuni elaborata za revalorizaciju kulturnih dobara, što je nastavljeno i tokom 2019. godine, nakon čega će navedeni propusti biti ispravljani i pomenuti predmeti obrađeni.

Prezentacija muzejskog materijala – Muzej je organizovao i realizovao devet izložbi u Crnoj Gori, a i van njenih granica.

Izdavačka djelatnost - Muzej je u 2019. godini nastavio sa izdavačkom djelatnošću, publikovane su tri knjige, nastavljen je projekat izdavanja mjesečnog biltena „Jedra Boke“ u elektronskoj formi. Štampan je vodič Pomorskog muzeja na Brajevom pismu – na engleskom jeziku.

Međunarodna saradnja se odnosila na realizaciju izložbe *Hrvatska baština u trećoj dimenziji* u saradnji sa Hrvatskim građanskim društvom Crne Gore i Hrvatskom maticom iseljenika – podružnica Split; *Od Krka do Kotora: Ivan Volarić Piturić* otvorena je u galeriji *Decumanus* u gradu Krku; **Iz grada isplovi ovog, autora Borisa Čarga iz Arheološkog muzeja iz Splita**. Takođe, nastavljena je saradnja sa zagrebačkom firmom CRESCAT, koja je specijalizovana za muzejski i konzervatorski materijal.

Kadrovski kapaciteti i organizacija - Muzej zapošljava 16 lica, a Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji predviđeno je 26 radnih mjesta sa 30 izvršilaca. Sporazum o prestanku radnog odnosa sa isplatom otpremnine je zaključen sa jednim zaposlenim. Edukaciju za upotrebu COBISS sistema prošao je jedan zaposleni Muzeja. Djelatnost se obavlja u dvije organizacione jedinice, za muzejske i opšte poslove.

Prostorni kapaciteti - Muzej raspolaže prostorom površine 1.567m², što je za sada dovoljno i odgovara potrebama muzeja.

Budžet - Muzej je shodno Zakonu o budžetu za 2019. godinu dobio sredstva u iznosu od 292.348,72 eura, a od vlastite djelatnosti ostvario je sopstveni prihod u iznosu od 146.148,27 €.

JU Biblioteka za slijepe Crne Gore

Biblioteka za slijepe Crne Gore (u daljem tekstu: Biblioteka) je u 2019. godini, realizovala 20 umjetnička programa, i to 3 književne večeri, 3 koncerta, 2 tribine i 12 redovnih projekcija filmova, adaptiranih i sinhronizovanih za osobe oštećenog vida.

Redovna djelatnost – Biblioteka je pribavila 444 nova naslova, što je za oko 30 % više u odnosu na isti period prošle godine. Broj čitalaca u ovom periodu uvećan je za 34 pa trenutno usluge Biblioteke koristi 694 čitalaca. U periodu januar-decembar 2019. godine realizovano je 95 novih publikacija u Daisy formatu, 19 novih publikacija na Brajevom pismu kao i 12 brojeva specijalizovanog časopisa za osobe oštećenog vida „Glas“. U toku 2019. godine nastavljeno je izdavanje prvog časopisa na Brajevom pismu pod nazivom "Tačke kulture". Časopis izlazi kao dvomjesečnik i objavljeno je 6 brojeva.

Prezentacija - putem internet stranice i putem štampanih i elektronskih medija, časopisa „Glas“ i časopisa na Brajevom pismu „Tačke kulture“, kao i putem Radio stanice "Homer", koja je pokrenuta u partnerstvu sa nevladinom organizacijom KC Homer iz Podgorice, sa ciljem pružanja redovnog informativnog servisa za teme iz kulture, posebno za osobe oštećenog vida.

Programi – Biblioteka je učestvovala: u manifestaciji dani Evropske baštine programom „Igraj, pjevaj, zabavi se“; na Drugoj međunarodnoj konferenciji bibliotekara, muzeologa i arhivista, održanoj na Cetinju; na Konferenciji o Marakeškom sporazumu, održanoj u Podgorici u martu 2019.godine, u organizaciji Saveza slijepih Crne Gore; na radionicama "Marakeški sporazum - učinimo knjige dostupne svima" u organizaciji Kulturnog centra Homer i NVO Ekvivalent (u Podgorici, Baru, Bijelom Polju), kao i na završnoj Konferenciji projekta "Ratifikacija Marakeškog sporazuma - učinimo knjige dostupne svima",

na okruglom stolu o Marakeškom sporazumu u organizaciji Ministarstva ekonomije, na okruglom stolu "Kako doprinijeti kulturnoj integraciji lica sa oštećenjem vida" u Nikšiću u organizaciji Društva prijatelja Biblioteke Njegoš i JU Narodne biblioteke Njegoš; na godišnjoj skupštini Udruženja bibliotekara; na Međunarodnom podgoričkom sajmu knjiga, Međunarodnom sajmu knjiga "Trg od knjige" u Herceg Novom i Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu.

U saradnji sa firmom Fin-Ing doo iz Podgorice, a u svojstvu partnera, predat je predlog projekta "Dodirni svoje ideje - nauči i štampaj u 3D tehnologiji" po javnom pozivu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za dodjelu sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Projekat je odobren, dodijeljena su finansijska sredstva u iznosu od 51.700,00eur, a realizacija projekta počela 22. jula 2019. godine i traje 12 mjeseci. U okviru tog projekta šest osoba s invaliditetom će steći znanja i vještine iz oblasti 3D modelovanja, štampe na 3D i UV štampaču i postprodukcije. Projekat otkriva do sada nepoznato polje djelatnosti i veliki neiskorišćeni prostor za zapošljavanje kako redovne radne snage, tako i osoba s invaliditetom.

Međunarodna saradnja – Biblioteka je članica bibliotečke asocijacije IFLA kao i međunarodnog DAISY konzorcijuma.

Međunarodni projekti - Počev od 12. septembra 2019. godine, Biblioteka realizuje projekat pod nazivom „Crna Gora na vrhovima prstiju“. Sredstva u iznosu od 10.000,00 eura, odobrena su u sklopu programa European Heritage Stories, a pod pokroviteljstvom Evropske komisije i Savjeta Evrope. U konkurenciji od 80 projekata iz cijele Evrope, ovo je jedini iz Crne Gore kome su odobrena sredstva.

Projekat je baziran na prezentaciji dvadeset tri kulturne i istorijske znamenitosti Crne Gore u 3D formatu, uz pratnju audio vodiča sa kratkom pričom o svakom predmetu na našem i engleskom jeziku. Cilj projekta je približavanje segmenata kulturne baštine osobama oštećenog vida, koje zbog senzornih ograničenja nijesu imale priliku da se upoznaju sa širokim spektrom kulturnih dobara u Crnoj Gori. Projekat promovise inovativan i funkcionalan pristup u prezentaciji i popularizaciji kulturne baštine, a podrazumijeva uključivanje svih kategorija društva, uz težnju da podstakne na dublje istraživanje znamenitosti lokalne i nacionalne kulture.

Prvu izložbu 3D objekata otvorio je ministar kulture, Aleksandar Bogdanović, 04.11.2019. u Podgorici u EU info centru. Bila je to prva takva izložba u Crnoj Gori, gdje osobe sa oštećenim vidom i svi drugi zainteresovani posjetoci mogu da dožive kulturno, istorijsko i prirodno nasljeđe Crne Gore čulom dodira. Nakon Podgorice, izložbu su imali priliku da vide i Nikšićani u IPC Tehnopolisu u periodu od 27.11. - 01.12.2019., a zatim je izložba otvorena i u Kulturnom centru u Baru, 02.12.2019. Izložbu je do kraja 2019. godine obišao veliki broj posjetilaca, korisnika Biblioteke za slijepe, učenika osnovnih škola i drugih lica. Putujuća izložba 3D eksponata gostovala je u JU Resursnom centru za djecu i mlade "Podgorica" 13.11.2019. godine. Djeca su sa oduševljenjem obilazila izložbu u pratnji svojih nastavnika i pokazala veliko interesovanje za sve 3D eksponate.

Kadrovski i prostorni kapaciteti – Biblioteka poslove obavlja sa 11 lica, u tri organizacione jedinice. Koristi iznajmljeni objekat od 540m².

Budžet – Zakonom o Budžetu za 2019. godinu, Biblioteci su opredijeljena budžetska sredstva u iznosu od 282.026,19€, od kojih je tokom 2019.godine, realizovano 267.280,02€ (94,80%). Namjenski prihodi su u iznosu 29.261,71,28 €, a EU donacije u iznosu 7.981,68€.

JU Crnogorska kinoteka

Crnogorska kinoteka (u daljem tekstu Kinoteka) je, kroz nastavak saradnje sa kulturnim centrima, muzejima, bioskopima, festivalima kao i posredstvom saradnje sa udruženjima crnogorske dijaspore, tokom 2018. godine realizovala 30 programa i prikazala 157 projekcija, različite tematike i žanrova, u kulturne, obrazovne, naučno-istraživačke i druge nekomercijalne svrhe, koji pripadaju domaćoj i svjetskoj filmskoj baštini.

Programi – Kinoteka je tokom 2018. godine realizovala ukupno 30 programa. Od značajnijih izdvajamo: 100 godina od pobune mornara u Boki Kotorskoj, projekcijom filma "Kotorski mornari" na TVCG, omaž reditelju Zdravku Velimiroviću u Kotoru, Dani frankofonije u Nikšićkom pozorištu, omaž Nebojši Glogovcu u CNP-u, program posvećen djeci uzrasta od 12 do 14 godina Young Audience Awards (u partnerstvu sa Podgorica film festivalom), omaž slavnom filmskom reditelju Milošu Formanu, Svjetski dan muzike u Nikšićkom pozorištu, Stogodišnjica rođenja velikana kinematografije, švedskog reditelja i scenariste Ingmara Bergmana u podgoričkom Cineplex-u, omaž velikom crnogorskom glumcu Veljku Mandiću u Nikšićkom pozorištu, obilježavanje stogodišnjice od završetka Prvog svjetskog rata Crnogorska kinoteka (u daljem tekstu Kinoteka) je, kroz nastavak saradnje sa kulturnim centrima, muzejima, bioskopima, festivalima kao i posredstvom saradnje sa udruženjima crnogorske dijaspore, tokom 2019. godine realizovala 29 programa i prikazala 183 projekcije, različite tematike i žanrova, u kulturne, obrazovne, naučno-istraživačke i druge nekomercijalne svrhe, koji pripadaju domaćoj i svjetskoj filmskoj baštini.

Programi – Kinoteka je tokom 2019. godine realizovala ukupno 29 programa. Od značajnijih izdvajamo: Od značajnijih izdvajamo: trodnevnu filmsku smotru „U susret Oskaru“, koja je realizovana po prvi put sa Ambasadam SAD u Podgorici; treći EFA Young Audience Award 2019 koji je Kinoteka realizovala u saradnji sa Podgorica film festival-om i Evropskom Filmskom Akademijom; promociju prvog izdanja Kinoteke – Monografija „Crnogorski kinematografi 1908 – 1914“, autora Luke I. Milunovića; ciklus filmova posvećen Danilu Bati Stojkoviću u Nikšićkom pozorištu; obilježavanje 70 godina "Lovćen filma" u okviru manifestacije Dani evropske baštine 2019; omaž istaknutom crnogorskom reditelju i scenaristi Mila Đukanovića u povodu 30 godina od njegove smrti; obilježavanje Svjetskog dana audiovizuelne baštine 2019., prikazivanjem filmova online; retrospektivu dokumentarnih filmova reditelja Vlatka Gilića u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti; 4. Podgorica Film Festival, koji je održan u periodu od 3. do 8. decembra u CNP-u, i izložbu povodom 70 godina crnogorske kinematografije, autora Momira Matovića, kao prateći festivalski program. U okviru redovne prikazivačke djelatnosti, pored Podgorice, u periodu od januara do decembra prikazano je više različitih tematskih ciklusa u Nikšiću, Baru, Budvi i Herceg Novom.

Saradnja – Kinoteka kontinuirano realizuje saradnju i sa nezavisnim sektorom kroz programsko učešće u realizaciji: Podgorica film festivala (festival dugometražnog i kratkog igranog filma), Festivala primorske urbane kulture (MORŽ – Morski ritam života) u Herceg Novom, Balkan film festivala u Montevideu, kao i Barskog ljetopisa. U saradnji sa hercegnovskim Klubom istraživača neistraženih oblasti (KINO), prikazan je filmski ciklus „Film i muzika“. Na osnovu ranije uspostavljenog modela saradnje sa fakultetima koji se bave audiovizuelnim umjetnostima (Fakultet dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore, Fakultet vizuelnih umjetnosti Univerziteta Mediteran, Fakultet umjetnosti i Fakultet za kulturu i turizam Univerziteta Donja Gorica), kojim se omogućava upoznavanje sa radom Kinoteke i sticanje praktičnih znanja u domenu zaštite filmskog nasljeđa, tokom 2019. godine Kinoteku su posjetili studenti Fakulteta dramskih umjetnosti (sa predmeta Fotografско snimanje i Filmska kamera).

Međunarodna saradnja – Učešće na radionici "FRAME", održanoj u Bukureštu od 18. do 22. novembra u organizaciji francuske INA-e (Nacionalni audio-vizuelni institut), FIAT-IFTA-e (Internacionalna federacija televizijskih arhiva) i EBU Academy (Akademija unije). Crnogorska zajednica u Urugvaju organizovala je od 9. do 14. marta treće po redu izdanje "Balkan Film Festivala" u Latinskoj Americi, u Kinoteci u Montevideu. Festival je pokrenut na inicijativu Zajednice Crnogoraca u Montevideu. U okviru poljskog predsjedavanja Berlinskim procesom, u periodu od 13. do 15. maja 2019. godine u Poznanju organizovani su Dani kulture zemalja Zapadnog Balkana, dok je u periodu od 20. do 25. maja održana revija filmova ovih zemalja. Doprinos filmskom program pružila je i Kinoteka, omogućivši prikazivanje dugometražnog igranog filma "Posljednje poglavlje" reditelja Nemanje Bečanovića. U okviru pratećih programa 54. Filmskih sureta u Nišu, 29. avgusta predstavljena je izdavačka djelatnost Crnogorske kinoteke i Niškog kulturnog centra. Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori i EU info centar organizovali su peto, jubilarno izdanje Evropskog filmskog festivala, tokom kojeg je u osam crnogorskih gradova prikazano ukupno deset filmova.

Četvrta po redu škola „Programming Winter School“, posvećena unapređenju programa iz oblasti filmske baštine, održana je u Parizu od 11-13. marta u organizaciji Francuske kinoteke i FIAF-a (Međunarodna federacija filmskih arhiva). Predstavnicima Crnogorske kinoteke i Filmskog centra Crne Gore, uz saradnike Ministarstva kulture za oblast kreativnih industrija, učestvovali su na namjenski osmišljenoj radionici, koju su organizovali Britanski filmski institut i Filmski centar Crne Gore, uz saradnju Ambasade Crne Gore u Londonu, Crnogorske kinoteke i Ministarstva kulture Crne Gore. U sklopu programa povodom obilježavanja 70 godina Jugoslovenske kinoteke i 21. Festivala nitratnog filma održan je i panel na temu „Očuvanje filmskog kulturnog naslijeđa i izazovi digitalne reastauracije filmova na prostoru bivše Jugoslavije“, koji je okupio čelne ljude iz kinoteka i filmskih arhiva sa prostora bivše Jugoslavije. Predstavnik Crnogorske kinoteke bio je direktor Andro Martinović. Predstavnicima Kinoteke su učestvovali na trideset trećem izdanju Festivala starih, novootkrivenih i restaurisanih filmova II Cinema Ritrovato održanom u organizaciji Cineteca Bologna i Mostra Internazionale del Cinema Libero od 22 – 30. juna u Bolonji.

Kadrovski kapaciteti – Crnogorska kinoteka ima 10 stalno zaposlenih, dok je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji predviđeno 28 radnih mjesta. Poslovi i zadaci iz djelokruga rada Kinoteke obavljaju se u okviru tri organizacione jedinice. U okviru Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem koji sprovodi Vlada Crne Gore, u 2019. godini primljeno je 6 pripravnika.

Budžet – Kinoteka je shodno Zakonu o budžetu za 2019. godinu dobila sredstava u iznosu od 268.441,32 eura; od vlastite djelatnosti ostvarila je sopstvenih prihoda u iznosu od 13.597,75 eura, a po ugovorima sa Ministarstvom kulture o finansiranju projekata uplaćeno je 37.300,00 eura.

7. OCJENA STANJA S PRIJEDLOGOM MJERA

Na osnovu Izvještaja evidentno je da je Ministarstvo realizovalo najveći dio obaveza iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2019. godinu, kao i značajne i kompleksne aktivnosti koje proizilaze iz njegove nadležnosti, implementacije pravnog okvira i programskih zadataka, sektorskih i intersektorskih strateških dokumenata, međunarodne saradnje, prioriteta i ciljeva razvoja kulture.

Od 8 aktivnosti planiranih Programom rada Vlade za 2019. godinu, iz objektivnih razloga nije realizovana jedna obaveza (utvrđivanje Predloga zakona o elektronskim medijima). Međutim, iako nije bilo planirano Programom rada Vlade, utvrđena su i tri predloga zakona: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore (dva puta).

U oblasti donošenja podzakonskih akata realizovane su značajne aktivnosti, koje u narednom periodu treba i nadalje intenzivirati u cilju potpune implementacije zakonodavnog okvira u kulturi.

Obezbjedeđeno je ostvarivanje javnog interesa u svim oblastima kulture i ostvaren princip ravnopravnog razvoja, sprovođenjem različitih mjera podsticaja i podrške sektora u cjelini, uključujući primarni oblik podrške - javni konkurs, zatim Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara, Program razvoja kulture na sjeveru Crne Gore, Program Kultura mladih - Nikšić, implementaciju posebnih podsticajnih mjera namijenjenih ustanovama i drugim institucijama kulture, kao i samim autorima.

U značajnoj mjeri su inovirane aktivnosti Ministarstva uspostavljanjem novih linija podrške sektoru kulture za programe i projekte koji referišu na promociju i prezentaciju crnogorskog kulturno-istorijskog konteksta, kulturnog identiteta i identiteta države, kroz program - Kreativna Crna Gora.

Uz podršku Ministarstva realizovane su tri manifestacije od posebnog značaja za kulturu: Filmski festival Herceg Novi – Montenegro film festival, Kotor Art i Ratkovićeve večeri poezije, takođe status manifestacije od posebnog značaja za kulturu dodijeljen je i Međunarodnom simpozijumu skulpture a na inicijativu Opštine Danilovgrad.

Sprovedene su aktivnosti na dodjeli državnih nagrada – Njegoševa nagrada i Miroslavljevo jevanđelje. Ministarstvo je u kontinuitetu izvršavalo obaveze koje se odnose na

statusna pitanja umjetnika i stručnjaka u kulturi, kao i na dobijanju stručnih zvanja i licenci iz oblasti kulturne baštine, a u cilju unapređenja istih.

U oblasti kulturne baštine, proteklu godinu su obilježile aktivnosti na unapređenju sistema zaštite kulturne baštine, razmjene iskustava i znanja među stručnjacima u Crnoj Gori i inostranstvu, primjene propisa u ostvarivanju javnog interesa u nacionalnim i opštinskim ustanovama kulturne baštine, sprovođenje konzervatorskih mjera na najugroženijim kulturnim dobrima, ekonomskoj valorizaciji kulturnih dobara, podsticanju inovativnih rješenja u pogledu osnivanja novih i organizovanja postojećih ustanova kulturne baštine, kao i utvrđivanju stanja i broja kulturnih dobara, koja su taj status dobila po ranijim propisima, naročito u oblasti zaštite pokretne kulturne baštine.

U domenu podrške medijskom pluralizmu u kontinuitetu su realizovane sve zakonske obaveze, kao i implementacija međunarodnih standarda iz Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana i Strategije za borbu protiv trgovine ljudima.

Tokom izvještajnog perioda nastavljene su aktivnosti na razvoju i podršci segmenta kreativnih industrija. Sprovedene su mjere za proizvodnje prvih proizvoda iz kreativnih industrija, što je snažno doprinijelo afirmaciji ovog značajnog segmenta kulturne politike. Riječ je o oblasti koja nije dovoljno razvijena u Crnoj Gori. Nastavljena je podrška umjetnicima za projekte koji imaju preduzetnički karakter, i koji doprinose lokalnom ekonomskom razvoju.

Otpočele su aktivnosti i na realizaciji važnih kapitalnih projekata koji trebaju da doprinesu očuvanju, ali i valorizaciji kulturne baštine Crne Gore. Postojeća infrastruktura u oblasti kulture (objekti institucija kulture) je u izuzetno skromnom stanju i zahtijeva izdašno investiciono održavanje. Takođe, u dijelu kulturne baštine, zbog velikog broja kulturnih dobara i njenog lošeg stanja uzrokovano neadekvatnih tekućim i investicionim održavanjem od strane držalaca kulturnih dobara, potrebno je obezbijediti značajna finansijska sredstva za njeno očuvanje, kako ne bi izgubile njihove vrijednosti. U tom smislu, potrebno je preduzeti aktivnosti na izradi projekata za izgradnju novih kapitalnih objekata u oblasti kulture, te investicionog održavanja najznačajnijih objekata kulture. Takođe, u cilju očuvanja i zaštite kulturne baštine, potrebno je sagledati mogućnost valorizacije ovih objekata kroz modele javno-privatnog partnerstva i angazovanja donatorskih sredstava.

S velikim uspjehom je nastavljena saradnja sa drugim državnim sektorima (turizma, obrazovanja, nauke, poljoprivrede i ruralnog razvoja), kao i nevladinim sektorom, a predstavnici Ministarstva kulture su aktivno participirali u kreiranju i sprovođenju intersektorskih strategija za: mlade, djecu, razvoj i podršku darovitim učenicima, zaštitu lica s invaliditetom, unapređenje kvaliteta života LGBT osoba, rodna ravnopravnost, saradnju s iseljenicima itd.

U odnosu na značaj međunarodne saradnje za unapređenje i razvoj kulture, tokom 2019. ostvareni su pozitivni efekti u oblasti bilateralne i multilateralne saradnje. Značajno je povećan broj aplikacija za programe EU, SE i UNESCO, kao i učešće u drugim međunarodnim programima, asocijacijama i fondacijama. Ministarstvo kulture je u 2019. godini otpočelo realizaciju jednog projekta finansiranog iz predpristupnih fondova EU i nastavila realizaciju dva projekta koji se implementiraju od 2018. godine. U tom kontekstu, nastaviće se sa dosadašnjim aktivnostima Ministarstva uz intenzivniji angažman i nacionalnih ustanova kulture u apliciranju i korišćenju međunarodnih fondova.